

100%

NYNÄSHAMN

*Fruktad bock
på farstukvisten*

SMAKRIKT MED
PERSONLIGA
JULFAVORITER

Magisk stjärna
& heliga nätter

Tovat på julschemat i gamla skolans

PYSSELSTUGA

*Guide till årets
Julmarknader!*

SAGOLIK JUL FÖR STOR & LITEN

Iminnet var barndomens jular väl ändå mer magiska. De började tidigt med traditionsenlig julsmygning ute på stan första advent, öppnandet av julkalenderns luckor dag för dag i december och fortsatte sedan i ett förväntansfullt skimmer ända fram till den stora högtiden då allt skulle ske. På julaftonsmorgonen föll alltid ett lätt snöfall från himlen och marken var sedan tidigare redan omsluten av ett vitt fluffigt täcke. Julaftonen kändes nog lite onödigt lång i väntan på att få öppna de eftertraktade klapparna under granen. Eller? Kanske är det medelålders tillbakablickandet inlindat i ett rosa skimmer och troligen upplever dagens unga generation en liknande magi så som vi gjorde då. Traditionerna är både lika och olika.

Skylltsöndagen var definitivt en stor höjdpunkt förr, både för handlare och konsumenter. Den lockade med extra pyntade dekorationer och i minnet gjorde leksaksaffären sitt bästa för att få tindrande barnögon till de upplysta fönstren. I Nynäshamn stod Lottakåren under många år för julmarknaden med tombola och godsaker och senare tog Lions över ruljangsen, för det var ofta de lokala föreningarna som stod bakom arrangemangen. Låt vara osagt om det skett i Nynäshamn, men i en annan stad var det tradition att gissa vikten på årets julgris. I en trälåda på torget stod en livs levande gris utplacerad och runt den trängdes nyfikna besökare för att lista ut hur många kilo den kunde väga. Vinsten var just julsinka, förmodligen från en mycket stressad stackars gris. Allt var verkligen inte bättre förr...

En annan tradition på upphållningen är lokaltidningarnas omröstning för att utse ortens ljusdrottning. Den förekom i så gott som varje stad, så även i Nynäshamn till inte alltför länge sedan, och finns väl fortfarande kvar på några få ställen i vårt avlånga land. Det är svårt att komma ifrån att den var så mycket annat än en skönhetstävling, och även om utseendefixeringen bland unga snarare har ökat med nya mediers intåg så har nog den gamla modellen för luciauttagningen trots allt passerat bäst före-datum.

Traditionerna består om än i uppdaterade former. I kullisserna jobbas det för att årets julsmygning i Nynäshamn ska gå på temat sagor och det kan säkert locka många ut på stan. Tanken är att de butiker som vill delta ska anknyta till någon känd barnberättelse i respektive skyltfönster och att besökarna får lista ut vilken saga som exponeras. Lucia kommer också att firas även detta år, men upplyst utifrån dagens värderingar. Och julmarknader råder det knappast någon brist på i vår kommun. Från de små intima ute på skärgårdsöar och i byar till större såsom den i Nynäshamns fiskehamn. Kan vi bara få lite snö också som lyser upp tillvaron så kommer med säkerhet den riktiga julstämningen att infinna sig på nytt, både för stora och små.

Niclas Axelson & Paulin Sunesson

INNEHÅLL

Från Holland till pysslig jul på Torö	4
100-årig bock smyger runt i Sorunda	12
Profilerna väljer rätta rätten till julbordet	14
Församlingsarbete genom hela livet	24
Liljehammar eldar på om oljebranden	28
Julmarknader och jubileumsfirande	30
Tävla & vinn i årets annonspussel	32
Dag för dag till dan före dan	33
Vintrigt korsord och annan hjärnjympa	34

Julklappsbutiken

är fylld med hobbymaterial för konst, pyssel, knep & knåp.

Årets stora JULPYSSEL!

Fre 24/11 kl 19-22 för vuxna, 200:-/pers.

Lördag 25/11 kl 9-12 eller kl 13-16

Söndag 26/11 kl 9-12 eller kl 13-16

för alla åldrar, 150:-/pers, familj 500:-

Föranmälan! www.konstartera.se

FB/Insta: konstbutiken Konstartera

Vikingavägen 39, 070-777 55 67

Öppet: Tis-fre 12-18, Lör 11-15

konst
art
ERA

REDO FÖR VINTERN

ELDKORGAR

Från

499:-

SNÖSKYFFEL

MAJSTER 2 med greppvänligt handtag på aluminiumskaft. Blad i svart plast.

499:-

ASKHINK

359:-

JULGRANSFOT

För utomhusbruk

Från

299:-

Vardagar kl 06.30-18.00

Lördagar kl 09.00-14.00

XL-BYGG NYNÄSHAMN

Hammarhagsvägen 16

Tel 08-520 174 75

www.xlbygg.se/nynashamn

En riktig bygghandel!

Julens blommor finns hos oss!

BlomsterSnäckan

Nynäsvägen 24 • Tel. 08-520 218 50

euroflorist

Instagram, Facebook icons

Interflora

Bli medlem redan idag!

TRÄNA EN VECKA GRATIS!

ROSA TRÄNING FRÅN 299KR/MÅN

Alla har rätt till ett riktigt bra gym – oavsett vem du är, var du bor eller varför du tränar. På över 300 klubbar från Luleå till Ystad erbjuder vi Sveriges bästa träning med det senaste inom gym, padel, gruppträning, onlineträning och hälsa – till ett rimligt pris. **Välkommen till Sveriges största kedja med över en halv miljon medlemmar!**

NORDICWELLNESS

STOLT HUVUDPARTNER TILL ROSA BANDET

Lokala avvikelser kan förekomma. Reservation för slutförskning och ev. tryckfel.

TEXT INGMARIE WASS | FOTO OLA HEDIN

TOVA, KOTTE & LERA

SOM ATT LEVA I EN JULKALENDER

*Luca, Niki, Sebas och Maggie
bor i den gamla skolan på Torö.*

Nicole Kringos älskar julen. Hon bor med sin man Sebastiaan Meijer och barnen Luca och Maggie i Torös gamla skola. Totalt huserar de på över 900 kvadrat så det finns gott om plats att skapa julkänsla.

Niki och Sebas lämnade Holland för tolv år sedan. Då hade de precis blivit ett par och fått intressanta jobb på KTH, Sebas inom hälsovårdslogistik och Niki inom vägteknik. Första besöket i Sverige var vid Lucia. Istället för ett deppigt land i norr upplevde Niki ljus och glädje. Och, som Sebas säger, "hon går all in för julen och är en riktig jultomte".

Det nyförälskade paret klämde ihop sig i en etta på Södermalm och åt mysiga middagar på stan men blev snart uttråkade. Utöver sina karriärer är de båda kreativa på fritiden, Sebas inom musik och Nicole som välutbildad keramiker.

– Det blev tråkigt när vi inte hade utrymme för allt vi ville göra. Så vi köpte en minibuss och började åka i cirklar runt Stockholm för att leta efter ett större boende.

"Efter en tid i en etta på Södermalm hittade de till Torö och uppfyllde en dröm de trodde skulle ta många år att nå"

Till slut kom de till Nynäshamn. Torö skola var till salu och kostade inte mer än vad en tvåa på Södermalm skulle gå på. Att bo så var en dröm de hade hoppats förverkliga långt senare i livet. Nu blev det förr än de vågat tro. Sebas fick gott om plats för sin musikstudio, kunde börja mixa musik och ta emot musiker och band som i lugn och ro ville förbereda en turné eller skapa ny musik. Niki byggde upp en keramikverkstad med flera drejskivor.

I år ska familjen fira julen i det största huset, den gamla skolbyggnaden. Golven i det mindre huset på 250 kvadrat som de valt att bo i behöver målas om. Stora huset har färre rum och högre i tak så Niki vill ha en gran på cirka fem meter i den tidigare gymnasalen och en på tre meter i hallen.

– För mig börjar julen tidigt. Jag jobbade under några år mycket i USA och gillade att Vita Huset var tidigt ute med gran och pynt. Helst ska våra granar stå på plats redan första november.

Att hitta julgranar så tidigt är inte lätt, men Niki har löst det.

– Jag köper på samma ställe som restaurangerna. Ett år hade vi sju granar, var och en med eget tema, äpple, troll, kottar, glas och barnpynt. Det var som en skog.

"Ett år hade vi sju granar, det var som en skog"

Niki är uppvuxen med att alla lagade julmat tillsammans, men Sebas berättar att han brukade hata julen.

– Det var som en tvångströja av familjelycka som inte var på riktigt.

Tovad tomte och husmöss.

En kotte målas grön.

Niki hjälper Maggie att dreja.

Numera tycker Sebas att det är helt okej när Niki drar igång Mariah Careys "All I Want for Christmas Is You", även om han föredrar när de spelar Frankie Boy eller italiensk och fransk julmusik.

– Med Niki har jag lärt mig att julen kan vara något annat, att det är mat, mysigt och pynt, helt enkelt härligt och utan stress.

Vid köpet av Torö skola gav familjen ett löfte till kommunen om att hålla öppet för olika verksamheter. Därför har det tredje huset vid den gamla skolgården fått en skylt på taket, Pysselhuset. Här driver Niki sedan flera år sin keramikverkstad med sex drejskivor och rejäla ugnar.

– För att få tillgång till verkstaden måste man ta ett "körkort" där man lär sig grunderna och hur allt här fungerar rent praktiskt. Sedan är man välkommen hit på egen hand för att dreja. Jag hjälper till att bränna och glasera.

Körkortet är analogt och på det skriver man själv upp hur många timmar man varit här. Barn upp till tolv år får arbeta gratis med lera i verkstaden. Niki fyller i med material- och brännkostnader.

– De som kommer hit har olika yrken, bakgrund och erfarenhet. Svenskar kan vara lite försiktiga men jag är osvensk och säger saker, som när någon har för bråttom eller är för mjuk eller

"Det finns ingen klocka i verkstaden och många tappar både tid och rum"

för hård med händerna. Det blir nästan lite filosofiskt, arbetet med leran speglar vem man är i livet just då. Det finns ingen klocka i verkstaden och många förlorar sig i både tid och rum.

Nikis senaste intresse är tovning. Hon har gått på kurs som lett till en ny verksamhet i Pysselhuset. Ett stort rum är fullt av ull och annat material som behövs för att tova. Här tovar hon själv och håller kurser, ytterligare en aktivitet som betyder att löftet till kommunen uppfylls.

– Det finns många får vid Tottnäs och jag frågade vad de gjorde med ullen. "Slänger på landen" svarade de. Så jag får ull gratis som jag tvättar, kardar och sedan blandar.

På hyllor och bord trängs färdiga och pågående projekt. Små och stora djur, figurer och växter. Niki visar på några ekorrar i olika storlekar och vi skrattar åt att var och en har sitt eget personliga uttryck, några glada och andra arga. En av de större figurerna har hon skickat in till Liljevalchs vårsalong efter att någon tipsat henne om den. De mindre sakerna ska säljas på julmarknaderna på Torö och i Nynäshamns fiskehamn.

Mitt emellan salarna för keramik och tovning finns ett litet rum som fyllts med olika redskap och material. Det är barnen Maggies och Lucas guldgruva för sina projekt vid deras egen arbetsbänk i verkstaden.

– Som ingenjör gillar jag ett förhållningssätt som kallas "bricolage", där man är kreativ utifrån vad som finns. Till skillnad mot i skolan där alla ska pyssla med ett förutbestämt resultat så får barnen börja med det som finns, först välja verktyg och material och sedan pyssla fritt därifrån.

"Jag gillar ett förhållningssätt som kallas bricolage, där man är kreativ utifrån vad som finns"

Medan vi pratat har Maggie krupit upp i mammas knä. Vi pratat om tovning och Maggie vill visa vad hon och Luca har gjort.

– Man kan välja mellan våttovning, där man filter ullen, och nåltovning som är ett sätt att skulptera med hjälp av nål, säger Niki.

– Först fick jag inte nåltova, säger Maggie och visar upp en vacker och mjuk nåltovad blomma på stängel.

– Nej, det är så lätt att man gör sig illa, säger Niki.

"Jag är osvensk och säger saker, som när någon har för bråttom eller är för mjuk"

Mycket riktigt hade Maggie fått en nål i tummen. Men det var inte så farligt.

– Jag har bara fyra regler för barnen, inte dö, inte dö, inte dö, inte dö, säger Niki.

Sebas är inte så mycket för hantverk. Om han arbetar med händerna ska det vara någon nytta med det, renovering eller bygge. I somras fick han hjälp av sex musikkompisar att måla om huvudbyggnaden. Det tog en vecka och Niki som gillar att laga mat till många bjöd på förtäringen.

”Just nu är det för en turné med en symfoniorkester som spelar hårdrockmusik”

Istället är det musik som gäller för Sebas. Under ett år hinner han med fyra till sex projekt i sin välutrustade studio. Materialet kan vara inspelat på plats eller någon annanstans, även från liveframträdanden. Studioen är också perfekt för musiker som vill jobba

400 KVADRAT

Fredsgatan 4B
Nynashamn Centrum
08-52011637

Mån-Fre 10-18
Lör 10-15
Sön 11-15

Följ oss!
 400kvadrat
 400kvadrat

WEBBSHOP!
400KVADRAT.SE

Julen börjar
hos oss!
Välkomna!

INREDNING | HEMARTIKLAR | KLÄDER

NYNÄS RÖKERI

Till Julbordet

Våra Julsillar, Varmrökt Regnbåge, Röding, Kallrökt, Gravad & Najadlax, Forellrom, Löjrom, Janssons Frestelse, Ostar & Övriga delikatesser

Jultallrik

Åt hos oss i Kökeriet
1/12-17/12
Ta med hem 1/12-23/12
289,-

Julklappstips

Ge bort ett presentkort
Att använda i vår fiskaffär
eller i kökeriet

Förbeställ gärna dina varor till jul!

Vi tar endast emot beställningar i vår Fiskaffär eller via telefon 08-520 100 23 val 1. Sista beställningsdag är Mån. 18/12 kl 18:00

Förbeställda varor hämtas i Kökeriet
21, 22 & 23 Dec 08:00 - 15:00

Övrig tid hämtas förbeställda varor i Fiskaffären
Bordsbokning & förbeställning av Jultallrik
08-520 10023 Val 3

Varmt Välkommen!

”Musik ska mixas för att läggas på Spotify, men projekten är hemliga”

ifred, till att skapa eller för att förbereda en turné. De kommer från när och fjärran, med tåg eller flyg och bil. Det händer också att Sebas får åka iväg på arbete som ljudtekniker, något han gjorde mycket hemma i Holland. Just nu pågår en turné med en symfoniorkester och ett band som spelar hårdrockmusik i klassisk tappning.

– I våras var jag med på livespelningar i Stockholm, i Norge och på Irland. I höst spelar vi i Paris och Berlin. Och två spännande projekt är på väg in, live-grejer som ska mixas till stereofil för att läggas ut på Spotify. Men de är hemliga.

I skolan har Sebas byggt en biosalong med projektor och stor filmduk. Flera rader av röda sammetsstolar i gradäng gör den här hemmasalongen större än vissa biografers. Stolarna körde en vän hit från en gammal teater i Holland. Här kollas både film och mello tillsammans med barn och vänner. Blir man trött på att sitta still finns gymnastikmattor och redskap.

Men hur hinner de med allt?

– Vi tittar aldrig på teve eller Netflix. Istället kan vi vara kreativa som vi båda har ett stort behov av, säger Niki.

Både Sebas och Niki blev professorer innan de var fyrtio, vilket är rekordungt. Deras gemensamma röda tråd är att de vill engagera sig i samhällsutvecklingen på lång sikt.

– Därför skulle vi aldrig enbart kunna hålla på med våra kreativa verksamheter. Att bidra till samhället och utvecklingen inom offentlig sektor är viktigt för oss, säger Niki.

– Våra arbeten är långsiktiga och processerna långsamma, det handlar ofta om tioårsplaner eller längre. Därför är det viktigt att få bo så här. Mekanismen i det kreativa är i sig inte så annorlunda men tidsperspektivet är det. Man får ut något konkret på kort tid.

Sebas berättar att den digitala utvecklingen inom hälsosektorn går fort, man lär sig mer och mer.

– Det leder inte automatiskt till bättre stöd för vården eller till bättre hälsa. Den tekniska forskningen kräver även annan forskning, om vilka system som behöver förändras för att människor gradvis ska kunna dra nytta av innovationer.

Som icke-svenskar tycker de att de har ett annat perspektiv på samhället.

– Ibland är det frustrerande att förändring går så långsamt. Vi ser hur beslut som togs för trettio år sedan får konsekvenser nu. Därför är det viktigt att tänka på både kortsiktiga och långsiktiga effekter utifrån ett systemperspektiv.

De förklarar hur vissa samhällsutvecklingar, som centralisering av tjänster som är viktiga både i lokalsamhället och i utbildningssystemet, ibland har kortsiktiga vinster men på lång sikt kan leda till oönskade effekter. Till exempel jobbar Sebas med hur olika samhällsfunktioner tillsammans bygger välbefinnande för unga personer och här är Nynäshamns kommun en projektpart.

Niki menar att det svenska samhället fortfarande har en syn på sig själva av att vara bäst i mycket.

– Men om man vill vara ledande måste man hela tiden satsa på att bli bättre och det innebär även att våga välja bort och ta obekväma beslut. Mycket i Sverige är bra, som jämställdhets- och rättviseperspektivet och att vi förankrar saker, men lärandet måste bli mer drivande. Det finns ett jättestort behov av teknikutbildningar i hela landet. Många stora anläggningar byggs som kräver kompetent tekniskt personal. Därför är det viktigt att tekniska lärosäten, som

”Samhälls- utveckling är deras gemensamma röda tråd”

KTH, klarar av att erbjuda digital utbildning på hög nivå som ger tillgång där det behövs i landet. Infallsvinkeln behöver vi också jobba med. Många tjejer är till exempel intresserade av hållbarhet, och inte alltid av teknik för teknikens skull.

”Många tjejer är till exempel intresserade av hållbarhet, och inte alltid av teknik för teknikens skull”

Niki jobbar med sitt KTH kompetenscentrum Road2Science runt om i landet, och har projekt tillsammans med Campus Nynäshamn.

– Tekniklärandet behöver börja redan i grundskolan för att barn ska förstå och tycka att teknik är roligt. Det måste fortsätta i gymnasiet, men även finnas tillgängligt därefter. Då kan inte alla utbildningar vara centraliserade till Stockholm och Göteborg. Så hur borde vi jobba? Laboration är viktigt i teknisk utbildning. Kan vi minska tröskeln mellan utbildning och näringsliv? Då kan vi få de praktiska momenten i den digitala utbildningen att fungera i i samarbete med industrin. De kan i sin tur vilja behålla den lokala kompetensen.

”Vi har ett stort behov av att vara kreativa”

Advent, jul och nyår

Lör 2/12

16 Lördagsmusik i Ösmo kyrka, Barna Both, *piano*

Sön 3/12 Första advent

11 Högmässa i Ösmo kyrka, Ösmo-Torö kyrkokör, Sollner
15 Högmässa i Torö kyrka, Ensemble ur kyrkokören, Sollner

Lör 9/12

16 Adventsmusik i Landsort kapell, sångensemblen Vox Aurora

Sön 10/12 Andra advent

11 Högmässa i Ösmo kyrka, Mourath
Julmarknad i församlingshemmet kl. 12–15.

Lör 16/12

16 Julkonsert i Ösmo kyrka, Ösmo-Torö kyrkokör
Lukas Sköld, *sång*, Elisabet Sköld, *piano*,

Sön 17/12 Tredje advent

11 Högmässa i Ösmo kyrka, Mourath

Sön 24/12 Julafton

11 Samling kring krubban, Ösmo kyrka, Sollner,
Julia Ågren, *sång*

11 Samling kring krubban i Torö kyrka, Mourath

Mån 25/12 Juldagen

06 Julotta i Ösmo kyrka, Ösmo-Torö kyrkokör, Mourath
08 Julotta i Torö kyrka, Mourath, Ritva Lindfors, *sång*

Tis 26/12 Annandag jul

16 Temamässa i Ösmo kyrka, Mourath

Sön 31/12 Nyårsafton

11 Högmässa i Ösmo kyrka, Mourath
16 Nyårsbön i Torö kyrka, Mourath

Mån 1/1 Nyårsdagen

16 Högmässa i Ösmo kyrka, Sollner

”The Ballad of the Brown King”

av **Margaret Bonds**

S:t Eskils kyrka, Handen, lör 6/1 kl. 16

Ösmo kyrka sön 7/1 kl. 16

**AUDITE, ÖSTERHANINGE KYRKKÖR
ÖSMO-TORÖ KYRKKÖR, HANINGE SINFONIETTA**

Hanna Fritzon, *sopran*, Linus Flogell, *baryton*

Arne Johansson, *orgel/piano*

Unni Eriksson, *dirigent*

Fritt inträde - kollekt

God jul och gott nytt år!

www.osmotoro.se

Svenska kyrkan
ÖSMO-TORÖ FÖRSAMLING

Nikis dagliga jobb är att ta fram nya sätt att bygga vägar som klarar framtidens krav på digitalisering och hållbarhet. Till exempel med bioasfalt från restprodukter och elektrifiering av vägar. Hon ser infrastrukturen som en del av transportfrågorna och återkommer till "bricolage", alltså att se vad som finns, utveckla och stödja det.

"Projektmötena blir ibland lite som gruppterapi"

– Fordon blir allt tyngre och då är det bra att tänka "vad kan vi göra av det vi har". Vad händer om transporter blir mer hållbara men de tyngre transporter skadar vägarna så pass att den totala hållbarheten går minus? Kanske det räcker att leda den tunga trafiken på sidospår här och där för att vägen ska hålla två år längre. Projektmötena blir ibland lite som gruppterapi där olika branscher behöver samtala och samverka.

Niki upptäckte sitt teknikintresse samtidigt som hon kände att hon ville jobba med stora frågor. En sak visste hon, att hon inte ville offra barn för att få en karriär.

– Ingen av oss kommer från en akademisk miljö. Tvärtom så frågar våra familjer ofta vad vi egentligen jobbar med.

Niki är stadstjef medan Sebas växte upp i ett holländskt miljöprogramsområde.

Tovade, drejade och pysslade alster uppradade.

"En sak visste hon, att hon inte ville offra barn för att få en karriär"

– Det kallades "blomkålsområde", alla bodde i likadana radhus i helt nyutvecklade områden. Jag bestämde mig redan när jag var sju år för att inte stanna där. Vi träffades när vi gick samma pedagogikkurs i Delft. Jag drogs direkt till Niki, hon var både smart och känslig.

Det har gått tio år sedan Niki och Sebas gifte sig utomhus mellan två av husen. Familjen har inga planer på att lämna Torö och Sverige. Luca och Maggie är åtta och sex år, de pratar svenska, kan röra sig fritt och cykla till kompisar. Hela familjen stortrivs.

Apropå bröllopsdagen säger de att jubileum inte är deras grej.

– Vi pratade ändå lite löst om att vi kanske skulle resa någonstans i samband med tioårsdagen och nämnde Paris och Disneyland. Maggie glömmer inte, så nu blir det en resa dit före jul.

– Att vi fick köpa en älskad hundra år gammal skola med mycket historik och få utveckla den vidare utifrån våra intressen är unikt. Det blir inte så mycket bättre än att kunna fira julen tillsammans runt en stor julgran. Nu får barnen bara bestämma sig för vad de ska pynta granen med. Material och idéer finns det tillräcklig av!

100%

NYNÄSHAMN

100% Nynäshamn är ett lokalt magasin som delas ut till hushåll och företag i hela Nynäshamns kommun samt på Muskö. Våra sommarutgåvor delas även ut till fritidshus.

Om utdelningen uteblir är vi tacksamma att du meddelar oss genom att skicka e-post till info@100nynashamn.se eller ringa utdelaren SDR 08-504 105 50 (telefonanmälan gäller hushåll, för företagsutdelning anlitats Postnord.)

Magasinet finns även att hämta i våra tidningsställ på många platser i kommunen (butiker, turistbyrån med flera).

Välkommen att kontakta oss till info@100nynashamn.se

JULMARKNAD i Godsmagasinet

mellan Nynäshamns station och färjeterminalen
Se även vår hemsida www.fkohynas.se

Start lördag den 25/11
kl 10.30-16.00

Varmt välkommen!

Julmarknaden pågår:
25-26/11, 1-3/12
och 8-23/12
kl 10.30-16.00

Här hittar du julklapparna
Hantverk av olika slag, skulptur, bildkonst

Användbart,
vackert,
mjukt & hårt,
spännande,
färgrikt

JUL PÅ KROKEN

SNART ÄR DET JUL!

Varmt välkommen att fira in den
med oss på Kroken!

Vi serverar ett traditionellt
julbord i familjär miljö med havet
som granne.

Årets julbord dukas upp
28 november - 22 december.

Vi välkomnar stora som små
sällskap!

Datum & priser för julbord hittar ni på
restaurangkroken.se

GOD JUL

önskar Krokengänget

BOKA PÅ
08-520 155 20
restaurangkroken.se

Vi erbjuder
Julcatering!
Läs mer på
restaurangkroken.se

[f](https://www.facebook.com/restaurangkroken) [i](https://www.instagram.com/restaurangkroken) @restaurangkroken

Ösmo Plantshop

Välkommen till ett utflyktsmål för hela familjen

Julen börjar hos oss!

I vårt varma, sköna växthus kan du njuta av
en utsökt julinspirerad vegetarisk buffé samt
våra goda hembakade tårter och bakverk.

2-3 december: Julmarknad

- Lokala företag på plats
- Tomten på besök
- Ponnyridning med mera

Massor av fina julklappar

Välj bland inredning
och andra present-
artiklar som du
hittar hos oss.

Lokalt odlade julblommor

Stort utbud av jul-
stjärnor, hyacinter och
amaryllis från när-
området.

Växtstigen 1, Ösmo. Tel 08-520 272 30. www.osmoplantshop.se

Vintertider i butiken: Mån-fre 10-17, lör-sön 10-15 • Cafét: Mån-fre 10-16.30, lör-sön 10-15

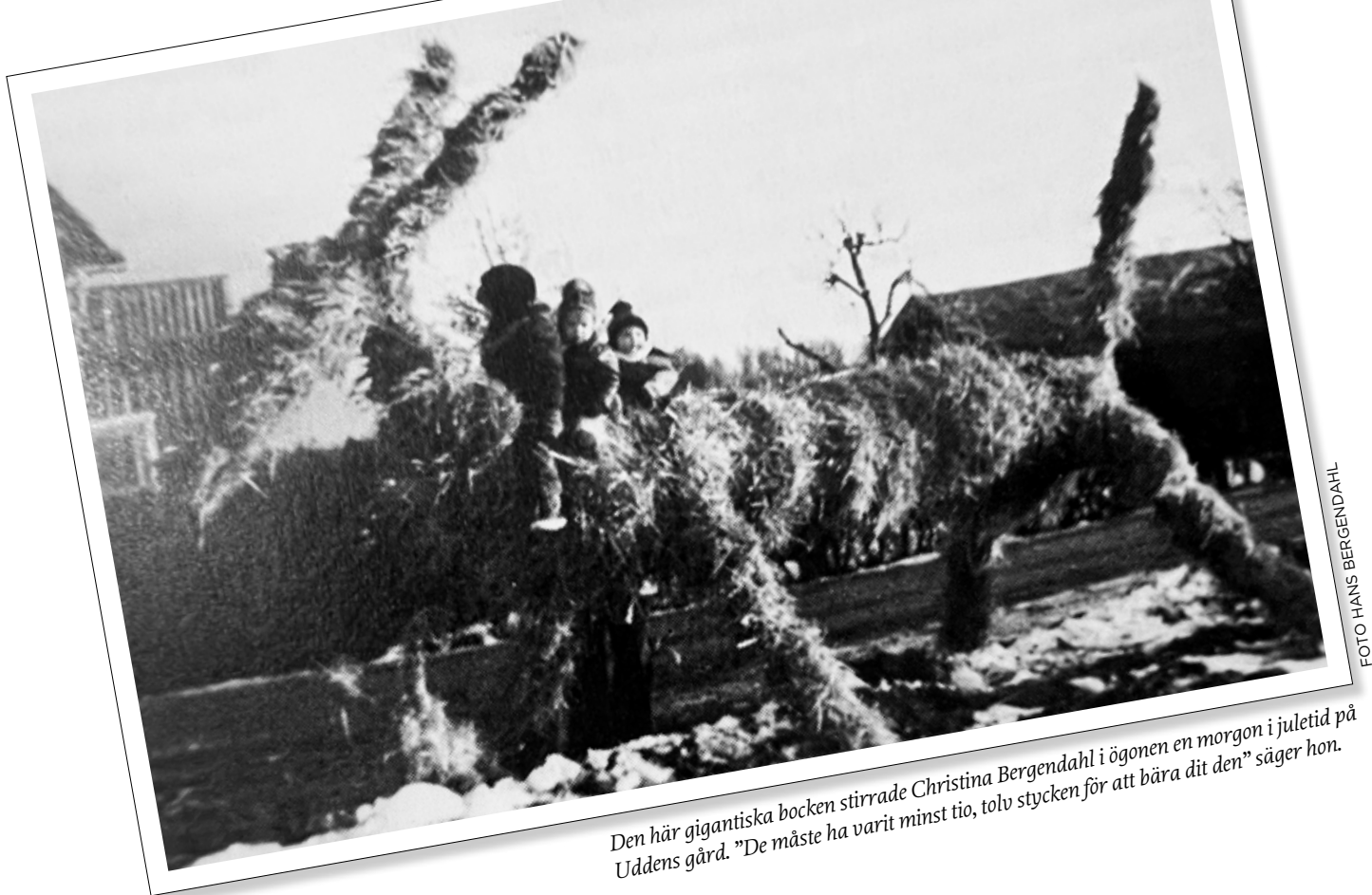

FOTO HANS BERGENDAHL

Den här gigantiska bocken storrade Christina Bergendahl i ögonen en morgon i juletid på Uddens gård. "De måste ha varit minst tio, tolv stycken för att bära dit den" säger hon.

"Bära bock är inget man snackar om"

100-ÅRIGA SEDVÄNLAN I SORUNDA LEVER VIDARE

Vid midnatt på trettondagsafton gäller det att inte sitta med Svarte Petter, eller rättare sagt julbocken, på farstubron. Då har man förlorat spelet, som startade redan på juldagen eller annandagen. Det blir att gömma undan bocken till nästkommande jul och försöka bli av med den då.

TEXT SOLVEIG SIGRIDSDOTTER THÖRNBLOM

Kerstin Gustafsson, eller Kerstins Taxi som en del tror att hon är döpt till, berättar om hur hon i sin buss körde ett stort sällskap till och från en fest i juletid. På hemvägen blev hon ombedd att inte svepa med strålkastarna över farstubron på herrskapets hus, för där stod nu en julbock och tronade. På något vis hade den hamnat där medan husfolket var på festligheter.

Alla sorundabor, infödda som inflyttade, hör förr eller senare talas om att "bära bock". De infödda har nog någon gång blivit utsatta eller varit inblandade i att bära bocken till grannbyn. För det är så det är. I första hand är det byarna i Sorunda som utsätter varandra.

– Jag minns att pappa berättade att det hos grannen hade kommit tre personer smygandes över vallen för att försöka ställa en bock på trappen, berättar Lena Kristiansson i Kungstorp.

När bockbärarna blev ertappade så sprang de och gömde sig, men en av dem fick grannens hund efter sig. Det gick hett till.

Lena Kristiansson berättar också om den gången på 1930-talet som ett gäng från Hoxla bar bock till Torp och kände sig lyckade när de lämnat bocken utan att bli upptäckta. Men väl hemma i Hoxla igen stod redan deras bock där, tillbaka på den egen gårdsplanen.

Christina Bergendahl berättar att en gång när hon och hennes man, Hans Bergendahl, satte sig till bords i köket för att äta frukost så ser hon plötsligt en gigantisk bock på verandan. Den stod med huvudet mot rutan och storrade in.

– De måste ju ha varit tio, tolv män för att bära dit den, konstaterar hon.

Hon berättar också att hennes son Peppe som ung höll vakt på taket med ficklampan i högsta hugg. Det var på trettondagsaftons kväll och då gällde det för alla med bock att bli av med den. Så ville man inte åka dit, fick man hålla koll. En bockbärare som vill vara anonym berättar att när han och hustrun skulle ut och bära bock en gång för länge sedan, så blev de mer eller mindre prejade av en

annan bilist, som hoppade ur sin bil, lyste dem i ansiktet med ficklampa och avkrävde ett svar om vart de var på väg.

– Den gången var det nära att vi åkte dit.

Vid ett annat tillfälle hade vår anonyme bockbärare och hans kumpaner lastat in den tunga bocken i bagageutrymmet på bilen. Luckan gick inte att stänga. När de väl var framme vid destinationen, Stutby närmare bestämt, så upptäcktes att bocken var borta. Den hade trillat ur och det var bara att vända. I korsningen vid Spångbro låg den mitt på vägen, men hade klarat sig från att bli överkörd.

– Jo, trettondagsafton är kritisk, säger den anonyme bockbäraren till 100%.

”Man blir ju förbannad om man plötsligt sitter där med en bock på trettondagen”

Ett år hade vår hemlighetsfulla berättare preparerat omgivningen med militärens knallskott, kopplade till snubbeltråd, vilket inte bara varnade husfolket för bockbärare utan även skrämde dem som bar bocken från vettet.

– Det gäller att inte få bocken tillbaka. Man blir ju förbannad om man plötsligt sitter där med en bock på trettondagen, för då har man inte varit tillräckligt uppmärksam.

Bära bock-traditionen handlar mycket om att spionera och att hålla koll. Är det vinterlandskap och man tror sig få bockbärare på besök, då förekommer det att man bär militärens snökläder.

– En gång kom tre stycken och gick över åkern här, säger den anonyme. Det låg snö på marken och en bit bort var det en liten kulle. Plötsligt reser sig ”kullen” upp och frågar; ”Å vart ska ni?”

På juldagen eller annandagen är det hög tid för tillverkning av bockar. Sedan kan bockbärandet börja.

– Vi gör en hel del småbockar också, säger den anonyme bockbäraren.

– De sätter man uppe vid skorstenen hos offret och då får man se till att sno med sig stegen, så att de inte kan komma upp och ta ned bocken.

Helst ska bocken vara stor och tung, den som ska ställas på trappan eller farstukvisten. För tjugo år sedan tillverkades en bock som var så stor att den fick fraktas med kranbil dit den skulle. Bocken vägde omkring ett ton och under transporten fick frambenen hänga nedanför baklämmen på lastbilen, för annars hade hornen tagit i elledningarna. Själva stommen var av telefonstolpar och armeringsjärn. Bocken placerades utanför offrets dörr. Den drabbade kunde alltså inte ta sig ut genom dörren, utan fick ta fönstervägen. Resten av dagen gick åt att kapa upp bocken i bitar. Väl på sopstationen blev det etter värre. Det var minsann inte bara att kasta bort bockresterna hur som helst. Telefonstolpar innehåller kreosot och alla beståndsdelar skulle sopsorteras enligt alla konstens regler. Att fråga vem det var som blev utsatt är ingen idé.

– Alltså, man snackar inte om att man tillverkar bockar, eller bär bock. Och man snackar inte om var man ställer dem. Det är det som är själva grejen.

BOCKENS HISTORIA

Exakt när seden att bära bock började vet man inte. Bocken kom in i julfirandet redan på medeltiden, men då som en motpol till den gode Sankt Nicolas, alltså tomten. Bocken representerade djävulen. Ursprungligen var det dockor som lades på andras trapp, ofta med en nidvers fästad på sig. Dockan gavs till någon som hade utsatt en för någon oförrätt.

Så småningom kom dockan att sitta på en bock, och sedan blev det bara bocken. Redan i andra halvan av 1800-talet omnämns traditionen att ”bära bock”. Bocken skulle helst vara stor och tung, gärna omkring 500 kilo. En fem meter lång trästomme användes och den kunde även fyllas med sten. Tillverkningen skulle ske på juldagen eller annandagen och samma natt gav man sig ut för att ställa bocken på en utvald gård. Förr var bocken en markering mot någon som inte var populär. I dag är det mer ett bus-streck, men det är lika viktigt nu som då att inte bli upptäckt.

Fick man en bock på sin trappa var det viktigt att snabbt få den tillbaka till den gård man trodde sig veta att den kom ifrån. Om detta inte var möjligt så flyttade man bocken till sin närmaste granne.

Ingen vill ha bocken stående på sin trapp eller farstukvist när det blir ljusan dag, så därför flyttas den snabbt vidare. Har man bocken hos sig på Trettondagen, ja, då får man behålla den till nästa jul.

Sorundabocken, eller Oscarsbocken, är en populär julbock skapad av Georg Oscarsson (1884–1977).

Han lärde sig av sin granne, Edvin

Larsson i Grimsta, att tillverka bockar på just detta vis.

Georg Oscarsson var själv en entusiastisk deltagare i sedvänjan ”bära bock”.

Nu vet ni, förhoppningsvis, vad ni ska göra om det plötsligt står en halmbock utanför dörren någon gång mellan annandag jul och trettondagsafton. Snabbt som ögat ska ni se till att den får åka tillbaka dit den kom ifrån. Om detta inte är möjligt så får ni ställa den utanför första, bästa grannes ytterdörr utan att bli upptäckt. Se bara till att den inte hamnar hos er när det blir trettondag jul.

Arbetslag från Sorunda Hemslöjdsvänner på 1980-talet. I bakgrunden syns en klassisk sorundabock.

Julfavoriter med personlig touch

TEXT & FOTO NICLAS AXELSON

Alla har vi våra egna traditioner som hör julen till, inte minst när det gäller överdådet av mat som ofta serveras. Vissa smaker måste i allafall vara på plats för att högtiden ska bli komplett.

Vi har låtit några lokala profiler berätta om sina speciella sedvänjor för hur julen ska firas och bad dem dela med sig av receptet till var sin rätt som alltid dukas upp på julbordet i respektive hem. En riktigt GOD jul väntar...

Catrine Sundkvist är ett känt ansikte för många nynäs-hamnare, inte minst sedan tiden då hon drev Stormogårdens restaurang i den gamla röda trävillan Valkyrian i stadens centrum. Men hon har en lång karriär inom krogsvängen, som började med extraknäck i servisen på Folkets hus restaurang i tidig ålder och som fortfarande pågår för fullt. När Catrine var i 20-årsåldern startade hon Café 26:an på Nynäsvägen, där det bland annat serverades rejäla grötfrukostar till hungriga långträdarchaufförer på genomresa. Det fortsatte hon med till dess att det första barnet skulle komma till världen. Totalt blev det fyra och mellan dem har hon haft uppdrag på ett flertal lokala etablissemang. Efter 26:an som husfru och frukostvärd på Nynäs Hotel, nuvarande Skärgårdshotellet, som under en period på 1990-talet fungerade som flyktingförläggning. Catrine var med även då.

– Det är bland det roligaste jag gjort! På flyktingförläggningen var jag lite av en allt-i-allo, serverade frukost, lunch och middagar. Men där hände saker konstant. Jag fick hjälpa till med ungarnas läxor, drog ut tänder, släckte bränder och var med och förlöste barn, skrattar Catrine.

”Jag har också jobbat med Leif Mannerström”

Karriären fortsatte därefter med flera säsonger på Körunda, vidare till Åhléns restaurang i Stockholm, tillbaka till nattklubben Festers, Nynäs havsbad, Lydia och däremellan en sväng i kallskänken ombord på Silja Lines båtar.

– Jag har också jobbat en period med Leif Mannerström, som jag träffade när han var på besök här i Nynäshamn.

2007 öppnade hon eget igen och drev Stormogårdens restaurang de följande tio åren, fram till 2017. Under den tiden tog Catrine bland annat initiativ till att arrangera festivalen ”Smaka på Nynäshamn”, med många lokala restauranger som medverkade tillsammans i Fiskehamnen.

Efter några år som kökschef på matställen i Stockholm är hon nu i full färd med att starta upp en fransk bistro med namnet La Chouquette intill Mörby centrum i Danderyd. Den här gången tar hon klivet ut ur köket och får en ny roll som restaurangchef.

– Jag sade upp mig från det tidigare jobbet och tog tre underbara månaders hemester. Nu är det jätteroligt att vara

tillbaka i branschen och bygga upp allt från grunden igen på ett helt nytt ställe, säger Catrine som pendlar till jobbet i Stockholm från bostaden i Nynäshamn.

Efter det intensiva arbetet på Bistro La Chouquette, både inför och efter premiären i november, stundar så småningom ett sedvanligt julfirande hemma i den mysiga sekelskifteslägenheten i Nynäshamn.

– Jag ÄLSKAR julen, säger Catrine med eftertryck.

På julaftonen samlas hela familjen hemma i lägenheten hos Catrine och sambon, barnen som nu är vuxna med respektive, barnbarn, släkt och vänner. Trots att våningen är rymlig brukar det bli trångt om utrymmet.

– Barnen tar ju mer plats nuförtiden och ibland händer det att nyskilda kompisar eller andra som inte har någon att fira med kommer över. Alla är välkomna, skrattar Catrine.

– Min syster säger att jag ÄR julen och jag går verkligen ”all in” med gran, pynt och klappar. Jag har ett eget julförråd som fylls på med nya saker varje år. Det brukar bli alldeles för mycket och ibland har jag jobbat extra bara för att få spåra ur totalt och köpa allt som jag vill fylla julen med.

Maten är förstås också viktig och den dukas upp kring det väldekorerade bordet i köket.

– Min mamma brukar vilja göra köttbullarna, men annars lagar jag det mesta själv. Sedan skickar jag med resterna i välfyllda matlådor till alla när kvällen är slut.

Att Catrine gillar fart och fläkt vet alla som träffat henne. Men när julaftonen är över tar hon det gärna lugnt under resten av helgen och mellandagarna.

– Jag gillar inte nyår, då har jag fått nog av firande och njuter av en mysig hemmakväll.

PÅ JULBORDET HOS CATRINE: GRAVAD LAX

– Jag gör alltid någon variant. Det är lite trendigt med rotfrukter, så i år blir det en rödbetsgravad lax som får ljuvlig färg passande till jul. I stället för gravlaxsås serverar jag den tillsammans med röror och en örtolja.

RÖDBETSGRAVAD LAX

Cirka 1 kilo laxfilé
4 msk socker
4 msk salt
En stor råreven rödbeta
1 msk finrivet citronskal

Klappa in allt i laxen, plasta in och låt ligga två dygn i kylen. Ta därefter ut den och skrapa bort rödbetsrivet. Skär upp laxen i tunna skivor (i sidled med en bra kniv) och lägg på serveringsfat.

PEPPAROTSKRÄM

En förpackning naturell färskost
2–3 msk riven pepparrot (finns på tub)
Rör ihop och servera till laxen.

ÖRTOLJA

1 dl rapsolja
Valfria färska örter, till exempel timjan, persilja, dill
Mixa samman alternativt finhacka och rör ihop. Tillsätt en nypa salt och servera till laxen.

Hemma hos Björn Karlsson möter även den nya familjemedlemmen Brynja upp vid dörren. Hon är en drygt fyra månader gammal pudelpointer, full av liv och lek på valpars vis.

– Jag har haft flera hundar tidigare och nu tänkte jag ta upp jaktintresset igen tillsammans med Brynja, framför allt på fågel som fasan, tjäder, orre och ripa. Mest för att få komma ut mer i naturen, förklarar Björn när vi sitter ner vid köksbordet för en fika.

Köttboden tog vi över på min födelsedag, den 15 december 2012, och drev butiken i sju år.

Det har hunnit gå några år sedan han och sambon Jessica Jonsson stängde sin butik Karlsson köttbod i centrum, ännu idag saknad av många nynäshamnare.

– Butiken gick bra men det var mycket jobb och vi var ganska slitna när vi bestämde oss för att stänga. Det var strax innan pandemin bröt ut 2019, säger Björn.

Jessica pendlar idag till ett liknande jobb på Stockholm ost & chark som ligger på Birger Jarlsgatan i Stockholm. Björn är tillbaka som köksmästare på Nynäs havsbad och trivs bra på den tjänsten. Han är uppväxt på Svärdsö och banan in i restaurangbranschen började redan i unga år som kocklärling på Nynäs krog, eller Rotundan som den också kallades. Året var 1988 och han hade hunnit fylla sjutton. Sedan dess har Björn kockat i köken på flera av stadens krogar, även haft ett par jobb i Stockholm och tog en sväng till Borås där han bodde något år.

– Köttboden tog vi över på min födelsedag, den 15 december 2012, och drev butiken i sju år. Jag saknar fortfarande den tiden varje dag, men inte lika mycket 70-timmarsveckorna som kom med att vara egenföretagare, säger Björn.

Som köksmästare på Nynäs havsbad har han ett mer reglerat arbetsschema och jobbar i första hand måndag till fredag. Det blir lite mer tid över till familjen med tre tonåringar och även för efterlängttade fritidsintressen. Förutom att Björn nyligen har skaffat hund och jagar, är en annan hobby sedan länge den stora samlingen av akvariefiskar. I husets källare finns ett rum som är inrett från golv till tak med cirka femton akvarier längs väggarna, fyllda med färgglada fiskar av exotisk art. En riktig "man cave"...

Efter en arbetsdag kan det vara skönt att koppla av i sällskap med stimmen, inte minst så här års när det full fart på jobbet. Nynäs havsbad serverar inte ett helt klassiskt julbord, i stället erbjuds en variant som kallas "jul-gourmet" på menyn. Den består av en julinspirerad förrättsbuffé, en varmrätt med kött, fisk eller vegetariskt samt en efterrättsbuffé. Ett populärt alternativ som restaurangen brukar köra under säsongen sedan några år tillbaka.

– Jag gillar julen, den är fantastisk, säger Björn.

Den firas som vanligt i radhuset hemma hos Björn och Jessica tillsammans med barnen och den närmaste släkten.

– Vi har lite knytis, men annars brukar jag laga den mesta maten själv. Inget överflöd, men de traditionella rätterna måste finnas på julbordet, säger Björn.

PÅ JULBORDET HOS BJÖRN: JULSKINKA & TOMTEGRÖT

– Jag kan inte vara utan skinkan och köper den helst närproducerad, från Nibble gård eller Gotland. Jag vill vakna till doften av julskinkan från ugnen på julaftonsmorgonen, ta ut den, griljera och sedan äta den ljummen på knäckebrödssocker med stark senap och en tallrik tomtegröt till, det vill säga risgrynsgröt med kanel, socker och mjölk. Det är den perfekta starten på dagen tillsammans med familjen.

KARLSSONS JULSKINKA

Cirka 3 kilo rimmad skinka

Frys in skinkan minst ett dygn innan den ska tillagas. Ta bort plasten och ställ in den fryst, på långpanna eller ugnsfast form, i varmluftsugn med 70 graders värme. Låt stå i ugnen i cirka 12 timmar (gärna över natten innan julaftonen) och kolla att temperaturen i skinkan nått 68–70 grader beroende på hur du vill ha den (ju högre temperatur ju "torrare", vid 68-70 grader blir skinkan lagom saftig). Ta ut skinkan ur ugnen när den är klar, låt svalna något och skär bort svålen samt torka bort saften så att griljeringen fäster.

GRILJERING

- 1 dl skånsk senap
- 2 msk Dijonsenap
- 3 äggulor
- 2 msk ljus sirap
- 1 tsk mald ingefära
- 1–2 dl ströbröd

Blanda samman senap, äggulor, sirap, ingefära och cirka hälften av ströbrödet. Låt svälla cirka 30 minuter. Späd med lite vatten om smeten blir för hård, den ska vara krämig så att den går att bre på skinkan (ungefär som rumsvarmt smör). Är smeten för hård kommer den att lossna när den griljeras. Sikta en del av ströbrödet över griljeringen och skär sedan skivor av kylskåpskallt smör med osthyvel som läggs ovanpå så att skinkan täcks. Griljera på 225 grader med ugnens grill tills skinkan fått en fin, gyllene färg (cirka 10–15 minuter).

För dig med WillysPlus
2490
Per förp
SPARA 8:00-10:00

VÖRTBRÖD
ÖSTRAS BRÖD • 700g • Med russin
Utan russin • Jämförpris 35:57 kr/kg
Max 3 köp/hushåll

För dig med WillysPlus
1890
Per förp
SPARA 5:00-7:00

FÄRSKOST
PHILADELPHIA • 145g • 200g
Flera olika sorter • Jämförpris 94:50-
130:34 kr/kg • Max 3 köp/hushåll

För dig med WillysPlus
8990
Per kg
SPARA 39:10 PER KG

SALLADSBAREN
PICADELI • Jämförpris 89:90 kr/kg
Max 3kg/hushåll

Upptäck nya Willys Nynäshamn Sandtorp!

För dig med WillysPlus
2 FÖR
3000
SPARA 9:80

PIZZADEG
GARANT • 300g
Jämförpris 50:00 kr/kg
Max 3 köp/hushåll

För dig med WillysPlus
4 FÖR
1500
SPARA 11:00

KANELBULLE, VANILJBULLE
BONJOUR • 90g • Jämförpris 41:67 kr/kg
Max 2 köp/hushåll

För dig med WillysPlus
990
Per förp
SPARA 5:00

SVENSK SALLAD, KRIPSSALLAD 60G
LJUNGGÅRD • Sverige • Klass 1
Jämförpris 165:00 kr/kg
Max 5 köp/hushåll

För dig med WillysPlus
7990
Per förp
SPARA 39:10

TOALETTPAPPER
FIXA • 24p • Jämförpris 31:14 kr/kg
Max 3 köp/hushåll

För dig med WillysPlus
7990
Per förp
SPARA 49:10

VITA KRONLJUS 30-PACK
FIXA • Jämförpris 2:66 kr/st
Max 3 köp/hushåll

För dig med WillysPlus
3990
Per kg
SPARA 15:00 PER KG

FRYST RIMMAD JULSKINKA
NYBERGS DELI • Sverige • Ca 3kg
Jämförpris 39:90 kr/kg
Max 3 förp/hushåll

WILLY:S

Vår affärsidé: Sveriges billigaste matkasse

Priserna gäller på Willys Nynäshamn fr o m måndag 20/11 t o m söndag 26/11 2023.
Se adresser och lokala öppettider på willys.se.

För Emma Rogers är det inte aftonen den 24:e som är höjdpunkten på julfirandet. Uppväxt i det brittiska kungariket med engelsk pappa och svensk mamma är det i stället juldagen den 25:e som gäller.

– Då är det ”all in” med släkten som samlas till middagen. På julaftonen brukar vi gå hem till min mamma så att hon får sina svenska köttbullar, sill och nubbe, men då är det väldigt lugnt, säger Emma och skrattar.

Eftersom hennes pappa dessutom har sin födelsedag den 24 december blev det inte så mycket fokus på de svenska traditionerna under uppväxten.

– Vi semestrade några jular i Dalarna och då fick man förstås ta del av släktingarnas firande.

Emma bosatte sig i Sverige i vuxen ålder och är sedan fyra år tillbaka destinationschef på First Camp Nickstabadet. Föräldrarna flyttade till Sverige redan på 1990-talet men Emma blev kvar i England och utbildade sig till journalist. När även hennes syster så småningom flyttade hit valde hon för femton år sedan att komma efter, tillsammans med sonen Freddie som då var tre år. Språket hindrade henne dock från att fortsätta i skivbranschen.

– Vi pratade aldrig svenska i föräldrahemmet så jag fick lära mig från grunden via SFI. Jag jobbade också med barn periodvis i Sverige och det är ett bra sätt för att lära sig språk.

Sonen Freddie fyller 18 år i december och drev under sommaren eget företag så pass framgångsrikt att han nyligen tog hem en silvermedalj i SM för ungt entreprenörskap. Äpplet faller sällan långt från päronträdet...

”Det är viktigt att ställa ut en Mince Pie och ett glas mjölk till honom”

Den engelska julen firas alltså på juldagen. Kvällen innan hänger man upp strumpor i hemmet så att Father Christmas kan fylla dem med presenter. Han kommer i all hemlighet under natten, tillsammans med renen Rudolph, och tar förstås vägen genom skorstenen.

– Det är viktigt att ställa ut en Mince Pie (mördegspaj med torkad frukt), och ett glas mjölk till honom, kanske även lite whiskey mot kylan. Och en morot till Rudolph. Jag och min syster brukade

vakna vid fyratiden på morgonen och rusade förväntansfulla fram till strumporna för att öppna presenterna i dem, oftast småsaker. De större klapparna läggs under granen och delas ut senare under dagen, berättar Emma.

– I England har vi en tradition att samlas med familjen på söndagarna för att äta Roast Dinner tillsammans. Då serveras alltid en stek med rostad potatis, brunsås och massor av grönsaker. Till julmiddagen serverar vi i stället kalkon, men tillbehören är i stort sett desamma. Och så äter vi förstås Christmas Pudding till efterrätt, flamberad med konjak.

En annan tradition till jul är att ha dragkamp med smällkarameller vid middagsbordet, Christmas Crackers som är fyllda med små, roliga saker. Bland annat färgglada pappershattar som alla tar på.

– Det finns en engelsk butik i gamla stan i Stockholm där man kan köpa det mesta som behövs för julfirandet. Jag har redan varit där och köpt Mince Pie. Kunde inte låta bli att äta en redan i oktober...

FOTO PRIVAT

FOTO PRIVAT

PÅ JULBORDET HOS EMMA: ENGLSK KALKONMIDDAG MED ROSTAD POTATIS OCH YORKSHIREPUDDING

– Kalkonen är ju en stor fågel så det blir alltid mycket mat över. Veckan efter jul äter vi den med curry, på mackor och i alla tänkbara former. Det gäller att vara uppfinningsrik.

ROAST POTATOES

Potatis i önskad mängd, salt och olja

Skala potatisen och koka den i cirka 10 minuter. Håll av vattnet och skaka ganska hårt med locket på kastrullen så utsidan blir ruggad. Värm en långpanna med olja (så det täcker botten ganska väl). I med potatisen och rulla runt så de täcks av oljan. Salta lite. Lagas i ugnen cirka 1 timme på 225 grader, vänd var 20:e minut. Potatisen ska bli gyllenbrun och krispig på utsidan, men mjuk och fluffig på insidan.

ROAST TURKEY

Hel kalkon, cirka 5–6 kg

Olja, salt och peppar

Tillbehör enligt nedan

Håll lite olja på den färska eller tinade kalkonen plus salt och peppar. Gnugga in det ordentligt i skinnet. Laga den i ugnssäker form på 200 grader, cirka 45 minuter per kilo, inlindad med silverfolie. Ös oljan och spadet över skinnet varje halvtimme! Ta bort folien de sista 30 minuterna så att skinnet blir brunt och knaprigt. Man kan stoppa in ”stuffing” i kalkonen – till exempel lök, morötter, kryddor. Det äter man inte, men ger lite mer smak.

Flera sorters kokta grönsaker som tillbehör, exempelvis brysselkål, morötter, ärtor och kål. Palsternacka i ugnen (tillsammans med potatisen) så de också blir bruna och krispiga! Servera potatis, grönsaker och kalkon tillsammans med brun sås (”gravy”) som man gör av kalkonspadet.

YORKSHIRE PUDDING

100 gram mjöl

2 ägg

1 dl mjölk

Solrosolja

Vispa äggen i mjölet, sedan en nypa salt med mjölken lite i taget för en len och fin smet. Ta en muffinsbricka (12 st) och håll lite olja i varje. Ställ in i ugnen, trickset är att oljan är riktigt varm innan man häller i smeten! Ugnen på 230 grader. Smeten kan gärna stå och vila en timme i rumstemperatur. Håll smeten i brickans form och ställ i ugnen. Låt stå inne 20–25 minuter tills de är gyllenbruna, öppna inte luckan under tiden. Gott och enkelt!

VI HJÄLPER ER ATT TA AVSKED

Begravning utan ceremoni, prisex:

Kista, Ängsro..... 2 190 kr
Omhändertagande (svepning och transport) 3 900 kr
Byråarvode..... 2 900 kr
Summa inkl. moms..... 8 990 kr

Begravning med ceremoni, prisex:

Kista, Sandholm natur furu..... 5 790 kr
Omhändertagande (svepning och transport).... 3 900 kr
Byråarvode..... 3 800 kr
Representant vid ceremonin..... 1 900 kr
Summa inkl. moms..... 15 390 kr
Summa m. vitlaserad el. antikbrun kista.. 16 390 kr
Annan kista, ex. Hovdala, Vila i frid..... 18 790 kr

Vita Liljan
BEGRAVNINGSBYRÅ

Stadshusplatsen 6,
Nynäshamn, 08-520 214 00
Västerhaninge, 08-500 213 33
Tyresö, 08-798 98 00
www.vitaliljan.se

Vi gör även hembesök utan kostnad och tar uppdrag i hela Stockholmsområdet.

Ällt inom mark & anläggning!

Ring så hjälper vi dig! 076-185 22 89

**LILJEHAMMAR
ENTREPRENAD AB**
grävtjänst | mark | trädgård

DECEMBER

GUDSTJÄNSTER I NYNÄSHAMNS KYRKA

FÖRSTA ADVENT 3/12

Högmässa kl. 11

JULDAGEN 25/12

Högmässa kl. 11

ANDRA ADVENT 10/12

Högmässa kl. 11

ANNANDAG JUL 26/12

Musikgudstjänst kl. 16

TREDJE ADVENT 17/12

Friluftsgudstjänst vid
Sjömanskyrkan kl. 11

SÖNDAGEN EFTER JUL 31/12

Gudstjänst med
nyårsbön kl. 16

JULAFTON 24/12

Samling vid krubban kl. 10
Midnattsmässa kl. 23

NYÅRSDAGEN 1/1

Ekumenisk gudstjänst
kl. 15

LUCIA 13/12

ÖPPNA FÖRSKOLAN KL. 9-11.30 LILLA LUCIATÅGET STARTAR KL. 10

LUCIAKONSERT I KYRKAN KL. 18 BARNKÖREN, UNGDOMSKÖREN
OCH KÖREN KORUS

JULBASAR I FÖRSAMLINGSHEMMET 9/12 KL. 11-14

KYRKANS SYFÖRENING OCH INTERNATIONELLA GRUPPEN

HANTVERKSFÖRSÄLJNING, LJUS, HEMBAKT, KORV MED
BRÖD OCH FIKA!

Läs mer på vår hemsida:
www.svenskakyrkan.se
/nynashamn

Svenska kyrkan
NYNÄSHAMNS FÖRSAMLING

Julklapp på köpet

vid köp av stuga* i december, värde 1 495:-

*) Få en "ljugarbänk" till sommarens uteliv utan extra kostnad
vid köp av stuga från 10 m² och uppåt. Gäller december 2023.

Utställningsstugor finns på Sorundavägen 300!

Välkommen till oss i Sorunda • order@trahuset-sorunda.se • www.trahuset.se

November och december är några extra viktiga månader för Eric Blomster. Här i Nynäshamn bor han och driver sedan 2018 företaget Svensk Husman, som har specialdesignade strumpor och underkläder med motiv av svensk mattradition som affärsidé. Till jul är inte minst strumporna med lussebullar och juleskum storsäljare, de senare i ett samarbete med konfektyrbolaget Cloetta. Årets nyhet är en julkalender fylld med Svensk Husmans sockor bakom varje lucka, 24 par.

”The sky is the limit”

– Julförsäljningen är viktig. Den har börjat bra och det blir totalt sett ett riktigt rekordår för företaget, säger Eric.

Idag arbetar också hans syster i företaget och kollektionen med mat- och fikatema utvecklas stadigt. Eric kommer med idéerna och designar i samarbete med en anlitad kollega. Förutom strumpor och underkläder finns också T-shirts och badkläder i sortimentet. Ungefär 60% säljs via e-handel och resterande volym via ett sextiotal återförsäljare runt om i Sverige – och världen. Även Japan och Australien har nåtts av svenska matseder som visualiserats på textilierna. På närmare håll finns Svensk Husmans produkter att köpa hos butiken 400 kvadrat i Nynäshamn.

– The sky is the limit, säger en framåtblickande Eric.

2021 utsågs han till Årets unga företagare i kommunen och tog emot priset på fjolårets galafest för det lokala näringslivet i Folkets hus. Men han började sin väg in

i yrkeslivet med att utbilda sig till kock och pluggade under tre år på Globens hotell- och restaurangskola. Det hann bli några knäck i branschen, bland annat på Berns salonger, Sturehof, Häringe slott och i storkök, innan han började planera för att starta eget. Fortfarande med mat på menyn, men inte i kastruller utan på textilier.

– Den första tiden arbetade jag parallellt och på nätter som personlig assistent och boendestödare för att kunna försörja mig men sedan har det rullat på allt bättre från år till år.

Efter den hektiska perioden i företaget väntar julfirandet tillsammans med familjen och som utbildad kock får Eric förstas uppgiften att göra en av julbordets riktiga klassiker...

PÅ JULBORDET HOS ERIC: JANSSENS FRESTELSE

– Det är kul med julmaten. Jag brukar vilja göra Jansson, det hör till traditionen.

ERICS JANSSEN

- 1,5 kg potatis
- 5 dl grädde
- 1 gul hackad lök
- 2 burkar ansjovis (250 gram)
- Spad från en burk
- Svartpeppar
- Ströbröd

Skär potatisen i 1 cm breda stavar, som pommes. Varva med lök och ansjovis. Häll på grädde, spad och krydda. Avsluta med ströbröd. Ställ formen i ugn på 175 graders värme i cirka en timme.

Årets unga företagare 2021

”Med humor och en stor portion påhittighet har Svensk Husman Socks lanserat sina roliga plagg som en hyllning till landets unika maträtter och kultur. De har sedan starten expanderat och växt även utanför Sveriges gränser och är ett gott exempel på hur man genom ett starkt driv, effektiv marknadsföring och humor kan lyckas i en mycket konkurrensutsatt bransch.”

Nynäs

JULMARKNAD

KLOCKAN
11-16

9-10
DECEMBER

Med reservation för ändringar

Traditionsenlig julmarknad i Nynäshamns Fiskehamn

Under andra adventshelgen 9-10 december kl 11-16 möts ni av knallar med mjuka, hårda, smakrika och hantverksmässigt producerade julklappar. Dessutom unga företagare, skolklasser och föreningar. Ponnyridning för de yngsta, Tomten tar emot önskelistor och totemor kommer via havet på wakeskate istället för släde. Vi gör smällkarameller och dansar kring granen, lyssnar till julkör och folkmusik samt njuter av dans i olika former. Dessutom magisk julstämning med bjällerklang på hästskjutsen som tar dig mellan hamnen och centrum, där vi bjuder på glögg med Svensk Fastighetsförmedling.

Sagolik julslyktning lördag 2 december

Ta med familj och vänner och delta i Sagojakten 2-20/12. Leta efter sagor i stadens skyltfönster och lista ut vilken berättelse som visas.

Vi bjuder på glögg och pepparkaka på stan och Tomten tittar förbi.
Vals för Johanna med musik och lyrik i bokhandeln kl 10-12.
Babords halsar stämmer upp i julsång ute på stan kl 12.30.

Årets lokala julklapp!

Med våra lokalt laddade presentkort kan mottagaren handla i över 40 butiker, restauranger, caféer och serviceställen i Nynäshamn. Se hela listan på vår webb.

Köp ditt lokala presentkort i förbutiken hos Coop i Nynäshamns centrum!

Miss inte att många butiker håller **öppet alla dagar** från första advent fram till jul inklusive söndagar kl 11-15.

Läs mer om program och aktiviteter på
www.nynashamnscentrum.se

Julmarknaden
arrangeras i samarbete med:

Nynäshamns
kommun

STADSKÄRNE
FÖRENINGEN
NYNÄSHAMN

Många är de som genom åren köpt eller servat sitt fordon hos Malmbergs bil i Nynäshamn. Företaget startades av Valter Malmberg och hans bror 1947, men i mitten av 1950-talet gick de skilda vägar. Valter fortsatte att driva verksamheten på egen hand med märken som Morris (även lokalt kallad "Tellis-Merca"), Austin och MG och under en period även BMW till försäljning. 1960 började sonen Torsten, mera känd som Totte, arbeta i verkstaden på Lövlundsvägen och elva år senare gjorde den då relativt okända japanska tillverkaren Datsun entré i bilhallen. De bytte senare namn till Nissan och blev det bilmärke som företaget höll fast vi under resten av sin historia. Hemma hos Totte och Märta Malmberg på Torö står fortfarande en Nissan parkerad på uppfarten...

Märta kom till Nynäshamn som 18-åring och började arbeta som tidskrivare hos Televerket. 1978 blev också hon en del av familjeföretaget som Totte hade tagit över ett par år tidigare. Paret satsade så småningom på att bygga en helt ny bilanläggning, längs infarten intill hamnen, och där blev de kvar i 23 år innan de beslutade sig för att stänga verksamheten och njuta av ett lugnare liv. Malmbergs bil slog igen portarna för gott hösten 2015.

Nära havet på Torö har de skapat sitt härliga drömhjem. Det tidigare fritidshuset på tomten ersattes för ett 20-tal år sedan av ett modernt permanentboende, ritat av grannen som är arkitekt.

– Jag visste inte hur huset skulle se ut men ville få känslan av att komma hem när man klev innanför dörren, säger Märta om uppdragets förutsättningar.

Totte har kompletterat bygget med ett garage på tomten och där mekar han nu i eget tempo när lusten faller på, medan Märta gärna tar långa promenader i omgivningen eller ett dopp i den närliggande havsviken om temperaturen tillåter. Märta sjunger också i kören Babords halsar och har till nyligen varit aktiv i den lokala Rotaryklubben.

”Mamma nappade på receptet och därefter blev det tradition att äta den”

Hemma hos Märta och Totte firas julen på ett lite annorlunda vis, eller rättare sagt när det gäller maten som serveras på aftonen den 24:e. Barn, barnbarn och till och med barnbarnsbarn är invigda i traditionen.

– Min mamma lyssnade på ett radio-program med Erik "Bullen" Berglund som nygift 1932. Bullen, som fortfarande är känd för sin pilsnerkorv på burk, hade ett matlagningsprogram där han presenterade en speciell rätt döpt till "dopp i grytan med Bullen Berglund". Han avslutade programmet med orden: "Då mina herrar, när ni får smaka på detta så lovar jag att ni håller käft!"

– Mamma nappade på receptet och därefter blev det tradition att äta den i föräldrahemmet varje julafton, nyårsafton och trettondagsafton. Alla som fått smaka gillar rätten. Jag lagar den fortfarande varje år, men bara en gång till julafton, berättar Märta.

Och när 100% Nynäshamn kommer på besök ska tilläggas. Vi kan intyga att det smakade smaskens!

PÅ JULBORDET HOS MÄRTA: DOPP I GRYTAN A LA MALMBERG

– Jag är uppvuxen med att man slaktade grisen till jul. Då tog man vara på allt, gjorde egna korvar, syltor och skinkan förstås. Hos oss kommer skinkan och resten av julmaten fram på juldagen. Fram till för några år sedan gjorde jag korven själv men nu nöjer jag mig med att baka det speciella farinbrödet som ska doppas i grytan, säger Märta.

BULLEN BERGLUNDS GRYTA

Cirka 1 kg högrev
Cirka 1 kg saltrulle (eller rimmad oxbringa)
En jul-/fläskkorv
500 gram rotselleri
500 gram morötter
500 gram palsternacka
En stor purjolök
10 kryddpepparkorn
10 vitpepparkorn
2 lagerblad
2 tsk salt

Koka upp vatten i en stor gryta och låt köttet koka 5 minuter. Töm bort vattnet, skölj av köttet och diska ur grytan. Lägg tillbaka köttet, tillsätt grönsakerna och kryddor. Fyll på med nytt vatten i grytan så att det knappt täcker. Låt koka cirka fyra timmar på svag värme. Julkorven läggs i när köttet nästan är klart. Buljongen används för att doppa brödet i. Ställ fram grytan, skär upp kött och korv och servera tillsammans med ett gott potatismos, pepparrotskräm (creme fraiche och färskrivnen pepparrot) samt senap. Klassisk pressgurka smakar också gott till.

FARMORS FARINLIMPA (3 ST)

50 gram jäst
1 liter mjölk
800 gram vetemjöl
300 gram grovt rågmjöl
2 dl farinsocker
30 gram salt

Arbeta ihop ingredienserna till degen, utom saltet, i tio minuter. Tillsätt därefter saltet och arbeta degen ytterligare fem minuter. Låt den sedan vila i 30 minuter. Dela degen i tre delar och låt jäsa 45 minuter. Grädda i ugnen på 180 graders värme i cirka 45 minuter (brödets innertemperatur 96 grader). God att doppa i ovanstående grytspad.

FORMASTÅL AB

SVETS, SMIDE & MASKIN

Sunnerby Industriområde, SORUNDA

 08-530 444 80

- Tillverkning och reparationer
- Gas- & plasmaskärning
- Stålkonstruktioner
- Bearbetningar
- Klippning, böckning av plåt
- Pressning hydraulslang

ÅRETS FÖRETAGARE I NYNÄSHAMNS KOMMUN

SORUNDA KYRKA 21 december kl 19.30

Biljetter: nortice.se/ticket/event/49014

Arrangör: Jarl Konsult AB, 0708-104545

Välkommen till din nya tandläkare i Nynäshamn!

Nynäs tandteam med tandläkare Jenny Zachrisson och tandhygienist Ingela Engberg tar emot nya patienter.

Vi är en nybyggd klinik i Nynäshamn där kvalitet och personligt bemötande står i fokus. Med över tjugo års erfarenhet tar vi oss tid att lyssna på dina önskemål så att du ska känna dig trygg och väl bemött vid dina tandvårdsbesök. Vi hjälper dig med all typ av tandvård och hit är hela familjen välkommen.

 **PRAKTIKERTJÄNST
NYNÄS TANDTEAM**

Vill du bli patient hos oss eller är du helt enkelt nyfiken på att veta mer om mottagningen? Besök gärna vår hemsida genom att scanna QR-koden!

Telivägen 8, 149 41 Nynäshamn
08 511 703 33
info.skargardstandlakarna@ptj.se

**energi
& klimat**
rådgivningen

Eller ring din energirådgivare

Opartisk och kostnadsfri expertis för att spara på energin där hemma.

Ring 08-29 11 29 eller mejla info@energiradgivningen.se

ENERGI- OCH KLIMATRÅDGIVNINGEN I DIN KOMMUN

Stilla natt...

TEXT INGMARIE WASS | FOTO SORUNDA KYRKA

Sorunda kyrka ligger högt upp på en ås. Härifrån ser man ut över jordbruksbygden med sina vackra öppna landskap och traktens invånare ser sin kyrka. Så har det varit sedan medeltiden även om kyrkan byggts om under århundradena. I januari fick församlingen en ny ung präst, Sofia Akampa. Sedan juni är hon kyrkoherde och som sådan ansvarig chef.

Lite *musikalisk inspiration* för den som vill skapa stämning hemma inför advent och jul. Här är några ur *teamets favoriter*:

Christina: *Sv. Psalm 645 Giv mig ej glans*
Maud: *Sv. Psalm 105 Hosianna, Davids son*
Marita: *En stjärna lyser så klar*
Charlotte: *Himlen i min famn*
Magnus: *Otto Olssons Advent*
Sofia: *O helga natt*

Det är kallt ute och känns skönt att omfamnas av kyrkan med sina många vackra dekorationer. Om somliga kyrkor kan upplevas vita och svala så är Sorundas varm med sin härliga rikedom av färg.

– Det är så roligt att Sorundas Facebookgrupp ibland har kyrkan som profilbild, säger Sofia Akampa.

Nästan hela arbetsteamet har tagit paus och möter upp när jag kommer. Anne-Sofie Nyman, kyrkoskrivare, håller ställningen på kontoret och inte heller Anki Ekbohm som är kyrkogårdsvaktmästare kunde närvara. Annars är alla här. Och de passar på att göra något de ofta gör när de är tillsammans, de sjunger.

Kantorn, Magnus Luthman, slår an tonen och ackompanjerar på pianot. Stilla natt. Julkänslan infinner sig direkt.

Sofia tycker att styrkan med att vara vid en landsortskyrka är att man träffar och lär känna de som bor här, genom verksamheten, dop, konfirmation, bröllop och begravning.

– Under en vanlig arbetsvecka möter jag ett par hundra församlingsbor, i alla åldrar. I kyrkan finns en glädje och gemenskap men den är också en resurs när man vill prata om svårigheter.

Thomas Larsson är kyrkogårdsarbetare och han visar mig runt. En mur från den ursprungliga kyrkan från mitten av 1100-talet står kvar i kyrkan, som i övrigt är från 1500- och 1600-talet. På muren hänger de gamla storgodsens begravningssköldar.

Tillsammans med Micke Hultman och Anki sköter Thomas om såväl kyrkogården som fastigheterna.

– Det är kul med variationen, den ena dagen är inte den andra lik. Med en sådan här liten kyrkogård är man inte specialiserad utan får göra allt, säger Micke. Thomas instämmer:

– Den del av året då det är kolsvart ute sköter vi fastighetsservice inomhus. Om det inte blir mycket snö så är själva julen lugn, det är allhelgona som är mest buzy för oss.

”Granen är 17 år men ännu så länge bara två och en halv meter hög”

Gran hör julen till och som brukligt är står det en inne och en ute. En förändring i år är att man inte huggit utegrannen på kyrkans mark utan planterat en. Trots att granen är hela 17 år så är den ännu så länge bara två och en halv meter hög.

– De gamla ädelgranarna blev fulare för varje år. Vi pratade om det förra året och tänker att lösningen stämmer bättre med tidens miljötank. Den kommer att växa till ungefär femton meter och kläs med ljus många år framöver.

– Sofia tänker rätt. Det är roligt när det händer nya saker i kyrkan, tycker Thomas och Micke apropå den nya kyrkoherden.

När jag frågar Sofia hur det är att vara chef svarar hon:

– Vi är ett team där jag med mitt ansvar för ekonomi och ledarskap är en möjliggörare. Jag jobbar också tillsammans med församlingens kyrkoråd och kyrkofullmäktige. Det är ett gott arbete.

Några volontärer lagar sopplunchen på onsdagar som serveras efter middagsbön. Sopplunchen följs av Kontaktnystan som är en öppen verksamhet där de som vill kan träffas för att handarbete och umgås. Kyrkans syförening har funnits i över hundra år, berättar Sofia.

– De har gjort många av textilierna i kyrkan, till exempel har de broderat tygerna till altaret, de kallas antependium och skiftar under kyrkoåret. De gör fantastiska arbeten.

En av Sofias idéer är den lilla shopen i kyrkan. Där säljs även syföreningens alster.

FOTO INGEMARIE WASS

”Församlingen har funnits i århundraden, jag skruvar lite bara”

Den stora julkrubban utomhus.

Syföreningen skapar allt från Sorundavantar och varma raggssockar, som säljs till förmån för välgörande ändamål, till textilierna inne i kyrkan. De söker nu fler handarbetande händer.

Kyrkokören som tränar varje onsdag fyller 80 år i år och är fjorton röster stark. Kyrkan har ytterligare en kör, Glädjekören som leds av Mathilda Kurtsson. Till Lucia sjunger bägge körerna tillsammans.

– Vi behöver fler stämmor, det är bara att höra av sig, säger körledaren och kantorn Magnus Luthman.

”Det är fantastiskt att tvåtusenåriga bibeltexter fortfarande är relevanta”

Jag har hört många uppskattande ord om Sofias förändringsarbete, men hon slår ifrån sig och menar att det handlar om att hänga med.

– För mig innebär det att tjäna den tid vi lever i. Jag behöver inte förändra något, bara förvalta och förädla. Församlingen har funnits i århundraden, jag skruvar lite bara.

En av de idéer Sofia möjliggjort är ett musikalprojekt som drogs igång i våras.

– Maud, Charlotte och Marita Eghult, som är ny barn- och ungdomspedagog, är ansvariga och alla vi andra hjälper till. Vi träffas åtta eftermiddagar, det är lagom för barnfamiljer med tajta scheman.

Marita berättar att barn i skolåldern bjudits in och själva fått välja tema för minimusikalen.

– Höstens musikal heter ”Den magiska stjärnan” och spelas den 10 december.

Ett trettiotal barn har skrivit manus och de får både sjunga och spela teater. I våras framförde de ”Gudregeln” som handlade om hur man bör vara som kompis. Då var kyrkan helt fullsatt.

Charlotte Lindfors är också ny i teamet och i hennes arbetsuppgifter som förvaltningsassistent ingår att kommunicera kyrkans alla verksamheter, på hemsida och månadsblad. Även hon arbetar med minimusikalen.

– Alla är med och stöttar med kompetens och erfarenhet. Både barn och vuxna får med sig något från arbetet med musikalen, säger Sofia.

Sofia är uppvuxen i Strängnäs där familjen gick till kyrkan men inte arbetade i den.

– Jag kände mitt kall från det jag var liten och har alltid haft ett stort intresse för andlighet som blir allt större. I mitt arbete

förvaltar jag riter och håller kontakten med medlemmarna, det är viktigt för mig. Det är fantastiskt att få prata om tro och Gud med både barn och vuxna. När de delar med sig av sitt inre.

Vi pratar lite om kyrkans roll i samhället, hur den erbjuder en trygg plats och stöd när man har problem eller känner oro.

– Kyrkan är tydlig, den blåser inte omkull och vi som jobbar här kan ge stöd av olika slag.

Diakoni, det sociala arbetet, har en central roll i kyrkan.

– Det är komplext men handlar om att hjälpa där det finns nöd under hela livet. Här finns plats för enskilda samtal och vi kan vara ett alternativ om man inte vill vänta på tid hos en terapeut eller har råd med en, säger Sofia.

– Många är förvånade över att det är gratis. Sedan finns det tillfällen där behovet av samtal är extra stort, som inför en begravning, säger Christina Östman Rolandsson som är präst i församlingen, eller komminister som det också heter.

Maud Sjödén, både kyrkvaktmästare samt barn- och ungdomsledare, inflikar:

– Det är inte bara prästerna som finns tillgängliga för samtal. Diakoni kan också vara när vi sitter ner med barnen för att fika och pratar. Det kan komma många svåra frågor i dessa tider och vi påminns om vikten att vara här och nu, både med föräldrar och barn.

De berättar att många barnfamiljer kan behöva hjälp, ibland i en tillfällig ekonomisk knipa, ibland med mat och ibland med något så basalt som vinterstövlar.

– Kyrkan kan hjälpa till vid akuta situationer. Vinterstövlar löser vi genom att nätverka. Här är högt i tak och låga trösklar. Vi samlas runt det som är centralt, Jesus och evangeliet, säger Sofia.

”Diakoni handlar om att hjälpa där det finns nöd under hela livet”

Arbetsgruppen i Sorunda kyrkas församling är en väl sammansvetsad grupp som trivs med varandra och tycker om att sjunga tillsammans. Från vänster: Sofia Akampa, Micke Hultman, Thomas Larsson, Maud Sjödén, Christina Östman Rolandsson, Charlotte Lindfors och Marita Eghult. Vid pianot Magnus Luthman. På bilden saknas Anne-Sofie Nyman och Anki Ekbohm som också ingår i teamet.

FOTO INGEMARIE WASS

Första advent är det dags att samla de som ska konfirmera sig nästa år. Maud ansvarar för konfirmanderna och för att ta fram ett program som inkluderar lägervistelse.

– Att konfirmeras är en inre resa och ett lärande om sig själv. I år hade vi 27 personer på konfirmationsläger, det var jätteroligt.

Sofia berättar att Anki, som inte kunde vara med på intervjun, engagerat ordnat med en julmarknad tillsammans med utställarna.

– Efter mässan i kyrkan på första advent är det fika och julmarknad i församlingshemmet.

Sofia turas om med Christina att hålla predikan på söndagarnas högmässa. Jag frågar Sofia hur svårt det är att komma på en bra och engagerande predikan?

– Först och främst är temat bestämt utifrån kyrkoåret. Sedan är det så fantastiskt att de två-tusenåriga bibeltexterna fortfarande är relevanta och behandlar relationer och mänskliga beteenden.

Sofia berättar om en kvinna som stannade till efter högmässan för att säga hur skönt det var att få sjunka ner i kyrkbänken för att bara fylla på, och sedan gå ut igen till en ny arbetsvecka.

Kyrkan är ganska stor med 280 platser berättar Sofia.

– Vi har många vigslar och dop. En del kommer hit för att det är deras gamla släktkyrka, även om de inte bor här längre. Andra har sökt efter ”fin kyrka” på nätet. Dopkaffet hålls ofta i församlingshemmet medan de som vigs kanske väljer att ha sin bröllopsfest på Fällnäs eller Körunda.

I augusti, när biskopen höll en mottagningsgudstjänst för Sofia

som kyrkoherde, invigde han samtidigt Barnens kyrka som är ytterligare en av Sofias idéer.

– Det är en egen plats för barnen med små kyrkbänkar i samma stil som de vuxnas så att de kan vara med och fira gudstjänst utifrån sina förutsättningar. I Barnens kyrka kan de läsa, måla, pussla eller hjälpa Nalle-präst att klä på sina prästkläder. I Barnkonventionen nämns barns rätt att utvecklas andligt. Så de är också välkomna att utforska det här.

”Det kan komma svåra frågor när vi fikar med barnen och vi påminns om att vara här och nu”

Nya barnhörnan står redo att utforskas.

NÄR OLJAN BRANN

Det fina med en vass berättare som farfar var ju att hans historier liksom ändrade karaktär med åren och blev, kan man säga, ännu mer innehållsrika.

Som den om när han jobbade på oljan och den hemska branden tog fart där -56.

När jag var i sjuårsåldern var historien som så att han cyklade i skaplig fart ungefär ut till hembygdsgården där han sedan stod och skymtade lite rök, typ. Sen när man kom upp femton-årsåldern, då jäklar anamma, så cyklade han precis allt vad han orkade ända längst ut till Bötet där han i panik stod och betraktade lågorna som var, citat: "minst tvåhundra meter höga!!!", slut citat.

Det är rätt mycket, det.

Men hur var det egentligen med den där branden?

Här är det bra att ha en viss Tony Kullman, distriktschef på Södertörns brandförsvär, att luta sig emot när det gäller fakta. En gråmulen fredagseftermiddag så sitter vi där på brandstationen i vårt fina Nynäshamn och snackar om allt möjligt och branden kommer på tal. Tony tar fram sprängämnesinspektionens preliminära rapport daterad den 17 april 1956 och den är det ju lätt att försvinna i en stund.

Den direkta orsaken till olyckan var att en cistern, benämnd OR 12529, rymmande 12 000 kubikmeter och fylld med arabisk råolja rämnade nedifrån och uppåt.

Denna måndag den 30 januari 1956 var det oerhört kallt, minus 23 grader, och till det en elak ihållande vind på 13 m/s.

Tusenkonstnären och livsnjutaren Niklas Liljehammar delar med sig av sina betraktelser som krönikör i 100% Nynäshamn.

Cisternen var belägen ungefär nittio meter nordost om raffinaderiområdet och rämnade mot raffinaderisidan till, vilket fick till följd att större delen av oljan svämmade över den närbelägna skyddsvallen och spred sig i västlig och nordvästlig riktning in i terrängen. Den välldes således dels in på raffinaderiområdets nordligaste del och dels ned mot dalen norr om området för att sedan fortsätta mot reningsbassängerna.

Ett oerhört skarpt och tjutande ljud hördes, vilket fick folk att tro att det var ett jetplan eller liknande som flög på låg höjd över området men det visade sig senare vara felaktigt.

Det måste varit ett förfärligt oväsen.

En man berättar att han stod på rejält avstånd från cisternen då det skarpa ljudet hördes. När han vände sig om kunde han med fri sikt mot den se hur oljan välldes ut ur den fjorton meter höga cisternen samtidigt som den slår eld. Elden sprider sig med fruktansvärd kraft över en enorm yta under mycket stark rökutveckling och jag gissar att det var här någonstans som farfar hoppade upp på cykeln.

Den första halvtimmen var det svårt för ledningen att skapa sig en uppfattning om eldens omfattning för att kunna vidta begränsningsåtgärder med brandförsvaret.

Detta såklart beroende på att den nordliga vinden inhöljde norra delen av raffinaderiområdet i en helt ogenomträngligt tät rökslöja.

Man hade inledningsvis uppfattningen att branden startat i någon av produktavdelningarna, men allt eftersom brandkären avancerade kom man fram till att produktavdelningarna var helt intakta.

Den huvudsakliga risken bestod i mindre bränder som uppstått invid dessa produktavdelningar.

Det framgår inte i denna rapport något om hur lång tid släckningsarbetet tog men när orsaken till uppkomsten efteråt diskuteras nämns tre alternativ. Dels tändning på grund av elektrostatisk gnistbildning, dels på grund av värme alstrad vid upprivning av plåten, dels möjligen på grund av kortslutning eller överledning på luftledningarna till belysningsstolpar och till ett magasin som låg på ganska stort avstånd nordväst om cisternen.

Förutom den havererade cisternen och råoljan i densamma bestod brandskadorna huvudsakligen av smörjoljeledningarna och reningsbassängerna samt vissa avloppsledningarna.

Området som avbrändes var visserligen cirka 150 000 kvadratmeter och på själva raffinaderiområdet berördes runt 600 kvadratmeter.

Tack och lov så kom ingen person till skada och såvitt jag vet så cyklade farfar tillbaka till sitt arbete så småningom för att knega vidare, förmodligen helt omedveten om att han långt senare skulle fylla sitt arma barnbarns skalle med en massa tvetydiga inre bilder. Ibland om lite pysrök och ibland om hundratals meter höga lågor.

Alltid med intensiv inlevelse och viftande armar.

Men berätta historier, det kunde han.

Industri - / lagerlokaler uthyres i Nynäshamn och Ösmo

Kalvö ind.omr. Teknikervägen 1

Lokaler från 108 kvm till ca. 172 kvm
med eller utan övervåning.

Älby ind.omr. Karminspinnarv. 2

Lokal om 120 kvm i markplan
Takhöjd 2,9 m. vikport 2,6x3,0 (hxb)

Ring för mer information

Tel. 08-409 310 00

www.hammersta.se

Jul- & nyårshelgen i Sorunda kyrka

Julafton 24/12:
Kl 10.00 Samling vid krubban, kl 23.00 Midnattsmässa

Juldagen 25/12: Kl 07.00 Julotta, Sorunda kyrkokör

Annandag jul 26/12: Kl 16.00 Julkonsert Sorunda kyrkokör

Nyårsafton 31/12: Kl 11.00 Gudstjänst, förbön för det nya året

Nyårsdagen 1/1 2024: Kl 16.00 Gudstjänst

Konserter i Sorunda kyrka

Lördag 2/12 kl 18.00: Gospelkören New Born Community

Lördag 9/12 kl 16.00: Babords Halsar. Biljetter köps på plats.

Söndag 10/12 kl 11.00: Minimusikalen "Den magiska stjärnan"

Onsdag 13/12 kl 18.00: Luciakonsert med Kyrkokören, Glädjekören & Styrbords stämmor

Torsdag 21/12 kl 19.00: "I juletid" med Tommy Nilsson, Magnus Johansson & Marcos Ubeda. Biljetter via www.nortici.se

Se vår hemsida för mer info: www.svenskakyrkan.se/sorunda

Svenska kyrkan
SORUNDA FÖRSAMLING

Snälla gåvor till dig,
dina nära & planeten

- Naturliga ekologiska sunda alternativ av hälsokost, hudvård, godsaker och feelgood-prylar
- Helande hälsobehandlingar och samtal

Välkommen till "Sveriges mysigaste Hälsokraftbutik"

HÄLSOKÄLLAN
Butik och mötesplats för naturlig hälsa

Öppet vardagar 11-18, lördagar 11-15 | 070-718 81 21
Fredsgatan 16 i nordöstra kanten av Nynäshamns centrum.
Läs mer och boka behandlingar på nynashalsokalla.se/behandlingar.

JULKLAPPSTIPS!
Hälsokällans presentkort
gäller både i butik och
för våra hälso-
behandlingar

HÄLSOKRAFT

DITT LOKALA TRYCKERI I NYNÄSHAMN
HAMMARHAGSVÄGEN 26, 08-447 63 50
WWW.MIXGRAFISKA.SE

MIX
GRAFISKA

Vi producerar ett brett urval av trycksaker.
Är du på jakt efter profilmaterial, flyers, foldrar
eller visitkort. Etiketter på rulle, affischer,
rollups, skyltar och bildkor.

CopyOdd

EN DEL AV MIX GRAFISKA

DITT LOKALA TRYCKERI I TYRESÖ
ANTENNVÄGEN 2, 08-798 30 70
WWW.COPYODD.SE

Vi hjälper er med allt från idé till färdig
produkt. Vi är även specialister på print och
skanning av ritningar.

Kontakta oss för mer information.

Kom i stämning på årets många JULMARKNADER

Arets utbud av julmarknader i vårt närområde är stort. Det erbjuds hantverk och julklappar för stora och små, smakfulla godsaker och en hel del närproducerat bland försäljningsständer. Det är tätt mellan alla de julmarknader som annonserats i adventshelgerna och blandningen av dofter och kommers brukar vara ett utmärkt sätt att komma i rätt stämningen inför julfirandet som stundar. Reservation för att det kan ha tillkommit ännu fler och för eventuella ändringar efter presstoppet.

GODSMAGASINET

Föreningen Konst & hantverk håller sin julmarknad 25-26/11, 1-3/12 och 8-23/12 klockan 10.30-16.00. Stickat, sytt, vävt, virkat, målat, smycken, keramik, glas, träarbeten, kransar, tomtar och ljus.

ÖSMO HEMBYGDSGÅRD

Lördag 25/11 klockan 10.00-15.00 anordnar Ösmo hembygdsgårdens sedvanlig julmarknad. Hembygdsgillet har julloppis, lotteri, kaffeservering, korvgrillning och mer.

NYNÄSHAMNS HEMBYGDSGÅRD

Lördag 25/11 klockan 10.00-15.00 arrangerar Nynäshamns hembygdsgård en genuin julmarknad i området. Bland annat med unika försäljare, ponnyridning, fiskdamm, och fika. Museerna hålls öppna.

ÅKERBY GÅRD

Lördag 25/11 öppnar smedjan upp dörrarna igen efter år av vila. Uppdaterat koncept med fokus på konst och hantverk, kaffe med Sorundatårta och annat gott. Även 26/11 och 2-3/12 klockan 11.00-16.00.

TORÖ SVINHUS

Vintermarknad med sprakande eldar, rykande varm äppeldryck och keramik. Marknadsständer erbjuder egentillverkat korv, viltkött och annat närproducerat. Kocken Filip Fastén på plats, söndag 26/11 klockan 11.00-15.00.

HAGMANS FISKELÄGE

Adventsmarknad i skärgården arrangeras av närboende på Yxlö. Lördag 2/12 klockan 11.00-15.00 erbjuds lokalproducerat

hantverk, bakat, sylt, marmelad, fisk, äppelmust, praliner, fårskinn, fika och annat gott.

ÖSMO PLANTSHOP

Lördag 2/12 och söndag 3/12 klockan 10.00-15.00 fylls trädgården av genuint hantverk och delikatesser från främst lokala talanger och företag. Tomte, ponnyridning, Ösmo barns dansuppvisning med mera.

TORÖ

Lördagen före andra advent, 9/12 klockan 11.00-15.00, är det dags för Torö hembygdsgårdens populära julmarknad med lokala hantverkare, korvgrillning, glögg och mycket mer.

NYNÄSHAMNS FISKEHAMN

Helgen den 9-10/12 klockan 11.00-16.00 är det traditionell julmarknad i Fiskehamnen. Här erbjuds bland annat knallar med smakrika och hantverksproducerade klappar, tomtemor på wakeskate, körsång, folkmusik, dans kring granen. Julstämningen förgylls av bjällerklang till åktur med häst och vagn.

VÄSTERBY

Vid Västerby bygdegård i norra Sorunda arrangeras årets julmarknad söndag 10/12 klockan 11.00-15.00. Högklassigt lokalt hantverk och närproducerat mat, hälso- och hästprodukter, häststridning, lotteri, café.

ÖSMO CENTRUM

Lördag 16/12 klockan 11.00-15.00 blir det julmarknad med lokala matproducenter på torget. Arrangeras av projektet Växtkraft på landsbygden i samarbete med flera lokala föreningar.

FRISKIS FÖR FRISKUSAR FYLLER 30 ÅR

Hela vecka 46 firas det för fullt hos Friskis & Svettis i Nynäshamn. Då infaller 30-årsdagen av att föreningen drog i gång i stan, den 16 november 1993. Idéen löd "lustfylld och lättillgänglig träning av hög kvalitet för alla" och den devisen gäller ännu idag. Under jubileumsveckan har det erbjudits gratis träning och många olika typer av pass för alla som vill prova på och komma i gång med fysisk aktivitet. Dessutom har det hållits föreläsning och utlottningar.

Yvonne Fagerlund är VD för Friskis & Svettis Nynäshamn och har varit med så gott som hela vägen från starten.

– I början hyrde vi in oss i olika skolors idrottshallar i kommunen. Jag blev medlem när Friskis startade på Utsikten, så föreningen har varit nära och viktig för mig under lång tid, säger Yvonne.

2012 flyttade Friskis in på Sjötelegrafens och fick samtidigt plats för ett välutrustat gym. I de egna lokalerna hålls varje vecka ett 30-tal pass för den träningsugne, i form av gruppträning, jympa, spinning, coreflex, yoga och mer. Även uteträning står på schemat året runt. Spännvidden är bred, med pass för såväl seniorer som introduktionskurser för tonåringar.

– Vi har idag nära 2 500 medlemmar i Nynäshamn, från unga till äldre och åldrarna däremellan, säger Yvonne mitt i den pågående jubileumsveckan.

God Jul & Gott Nytt År

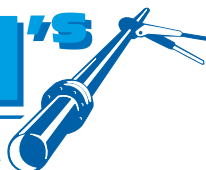
...till alla läsare
från lokala företag
och annonsörer!

*Men innan dess önskar
vi en glad advent och
riktigt skön december!*

400
KVADRAT

coop
Nynäshamns centrum

eLon

GH'S
RÖR AB

**Föreningen
Konst & Hantverk
i Nynäshamn**

www.fkohynas.se

HAMMERSTA
FASTIGHETER AB

Kerstins
TAXI & BUSS | ANNO 1972

 **LILJEHAMMAR
ENTREPRENAD AB**
grävtjänst | mark | trädgård

malmstens
måleri & färgsättning

MarineStore

MIX
GRAFISKA

NYNÄS

NYNÄS | AK AB

 **PRAKTIKERTJÄNST
NYNÄS TANDTEAM**
Tandläkare Jenny Zachrisson

L&P
upholding.se

**Begravningsbyrån
Vita Liljan**
Nynäshamn
Västerhaninge
Tyresö

XL BYGG
En riktig bygghandel

 **Ösmo
plantshop**

100% Annonsspussel

med chans att vinna presentkort!

Var med i vår
jultävling och ta
chansen att vinna
extra julpengar i form
av presentkort från
Nynäshamns
Stadskärne-
förening.

1:a pris
500 KR
2-3:e pris
200 KR

Vinnarna meddelas
personligen och
presenteras även på
www.100nynashamn.se

Tävlingskupong

Allt du behöver göra är att läsa annonserna lite extra noga. Du får se en liten del av annonsen i respektive pusselbit på den här sidan. Det gäller sedan att hitta annonsen i denna tidning och skriva annonsörens namn + sidnummer på tävlingskupongen. Bitarna kan vara förstorade eller vridna. Skicka ditt svar senast den 14 december 2023 till: 100% Nynäshamn, Box 13, 149 21 Nynäshamn eller maila till tavling@100nynashamn.se. OBS! Märk kuvert eller mail med "Tävling".

1. .... sid.....	6. .... sid.....	Namn .....
2. .... sid.....	7. .... sid.....	Adress .....
3. .... sid.....	8. .... sid.....	Postadress .....
4. .... sid.....	9. .... sid.....	Telefon .....
5. .... sid.....	10. .... sid.....	Vinnarna meddelas och presenteras på www.100nynashamn.se

Flera NYETABLERINGAR & SATSNINGAR i Nynäshamn

DET ÄR MYCKET SOM HÄNDER på etableringsfronten i Nynäshamn just nu. Willys har öppnat på ny plats, i totalrenoverade och betydligt större lokaler på Nynäsvägen 44–46. Här får de snart sällskap av träningsklubben Nordic Wellness som inviger på samma adress den 2 december. Butikskedjan Normal är på väg in i Sjötelegrafen och i centrum har nyligen en segelmakare slagit upp portarna på Fredsgränd.

En annan verksamhet som satsar stort i Nynäshamn är ABF Södertörn. Våren 2024 flyttar studieförbundet in i nyrenoverade och mer tillgängliga lokaler på Konstpoolen i Nynäshamn, där tidigare nostalgimuseet Mopedum huserat. Arbetarnas Bildningsförbund, ABF, har en lång historia av att bedriva folkbildning och under nära 100 år har de verkat i vår kommun. Satsningen innebär att ABF samlar sin huvudsakliga verksamhet i Nynäshamn till en plats, med kurser och

studiecirklar för allmänheten, föreningsaktiviteter och kulturverksamhet.

– Det känns väldigt positivt att kunna genomföra denna satsning inför nästa år, trots ett skakigt ekonomiskt läge för studieförbunden och folkbildningen i Sverige. Vi ser ett större behov än någonsin av att kunna erbjuda mötesplatser och nu kan vi välkomna ännu fler till oss, säger Mia Bergbacken som är tillförordnad ombudsman på ABF Södertörn.

Konstpoolen och butiken Konstartera får en ny granne i det tidigare badhuset på Vikingavägen.

– Det är fantastiskt att ABF flyttar in och vi ser fram emot ett utökat samarbete. Nu går vår dröm i uppfyllelse, att vi blir ett kulturhus. Det är så roligt att vi får en ny mötesplats i Nynäshamn, instämmer Maria Oscarsson Marle, ordförande för Föreningen Konstpoolen.

MER PÅ GÅNG INFÖR JULEN

Mer information och fler evenemang hittar du i Nynäshamns kommuns evenemangskalender, nynashamn.se/uppleva/evenemang, och förstås även i många av reportagen som kommer med 100% Nynäshamn. *Reservation för ändringar.*

Ellen Skafvenstedt ställer ut textil och skulptur i Nynäshamns konsthall perioden 18/11 med vernissage till 9/12. "Jag hade en sån men den är borta nu" leder tankarna till de saker som passerar genom våra liv.

Nina Hemmingsson är en serie-skapare som visar utställningen "Friskförklarad" på Konstpoolen i Nynäshamn. Vernissage 2/12 startar klockan 12.00.

Babord halsar håller julkonserter med orkestern DEO och gästsolisten Lukas Sköld. Kören sjunger den 9/12 i Sorunda kyrka och den 10/12 i Nynäshamns kyrka, båda dagarna klockan 16.00. Biljettköp.

20/11 Sorundaljustaken får man lära sig att göra på kurs i Klockargården, Sorunda klockan 19.00. Avgift för material och kurs med begränsat antal deltagare. Även 27/11.

21/11 Föreställning av dagliga verksamheten i samarbete med Kulturskolan klockan 19.00. "Den stora talangjakten" med dans, trolleri och sång samt en schlagerexpert. Biljettförsäljning på plats i Kulturskolan.

22/11 Johanna Pettersson ger jazzkonsert med musiker på Folkets hus i Nynäshamn klockan 19.00. Arrangeras av föreningen JIN med samarbetspartners. Biljettköp på plats från klockan 18.00.

23/11 Författarbesök av Anneli Jordahl, prisbelönt författare till bland andra romanen "Björnjägarens dotter". På Sorunda bibliotek klockan 18.00-19.00 med fritt inträde.

26/11 Dansuppväsning av Ösmo dansskola och Ösmos barn i Gröndalsskolans aula klockan 11.00-14.00. Fika, korv, lotterier med mera. Fri entré. Även uppväsning 3/12 med Malins dansstudio.

3/12 Julkonsert med Nynäshamns kammarkör klockan 16.00 i Nynäshamns kyrka. Dirigent är Arne Almroth. Fri entré upp till 20 år, övriga biljettköp på plats.

6/12 Tuesday har julkonsert med lite allsång på Skärgårdshotellet i Nynäshamn. Míngel från 18.00, biljettköp.

7/12 Ung jazz som kombinerar genrens stämning med julens. Klockan 17.00-19.00, fri entré. Spelplats är Musikbaren på Nynäshamns Folkets hus i samarbete med ABF Södertörn och JIN Jazz.

9/12 Livespelning med coverbandet All Star Band på Musikbaren i Nynäshamns Folkets hus. Dörrarna öppnar klockan 18.00 och biljetter köps hos arrangören Skivfönstret.

16/12 Neon lighs med the Songs of Shotgun Bluez på puben Eight Friends Inn i stationshuset. Den 9/12 vankas det även julfest med Furberg och Fiddle. Spelningarna startar klockan 20.00.

21/12 I juletid är en konsert som hålls i Sorunda kyrka med Tommy Nilsson, Magnus Johansson och Marcos Ubeda. Den spelas klockan 19.30 med förköp av biljetter via nortic.se.

24/12 Julafton i fattigstugan med Sorunda hembygdsförening. Där bjuds på julstämning och gemenskap, julgröt och skinksmörgås mellan klockan 12.00 och 17.00. Även öppet på nyårsafton och då dukas bland annat Sorundatårten fram.

Lös gärna vårt korsord när du får en stund över. Eller våra sudoku, genom att placera ut siffrorna 1-9 på spelområdet så att varje siffra bara finns en gång per rad, en gång per kolumn och dessutom bara en gång per större ruta.

Facit på förra numrets klurigheter hittar du här nedan. Lösningar till denna utgåvas korsord och sudoku publiceras i kommande nummer av 100% Nynäshamn, som då även finns tillgängligt på 100nynashamn.se

FRIVILLIGORGANISATION SOM RÄDDAR LIV	SPELLOKAL	Y	DET ÄR ETT KALL FÖR EN DEL	VAR KYSS FÖR CAESAR	STYMPAD BILDSTOD	HAR GOTT OM HASTKRAFTER
BÄST ATT GÖKA SÖR	S	K	R	A	T	T
OKULUR INÖR	J	A	K	I	O	R
OPPNINGSPRÅS	L	Ö	S	E	N	O
TEGNA	R	I	T	A	S	E
HAR W 21	L	Ä	N	S	K	O
SKRISSE	D	O	S	A	N	N
ASKEN	D	O	S	A	N	N
MÅL FÖR MANGEN RESENDE FÄSTEL	T	U	P	P	T	A
INNEBÄR FLER AN EN	U	P	P	T	A	A
FALLUM	T	U	P	P	T	A
S	G	L	O	R	D	E
GLÖRDE FLYGANDE TUNNAN	G	L	O	R	D	E
AMBITÖS I ÖVSKANT	G	L	O	R	D	E
DEN LIGGER LÄNGRE NORRUT	G	L	O	R	D	E
D	R	V	G	S	L	I
RYGGSLUT	R	V	G	S	L	I
TAR OFTA DOMMANT TRAKT	E	Ö	V	E	R	E
FRÖNDEMÄN VIDA KEMO	E	Ö	V	E	R	E
TRAKT	E	Ö	V	E	R	E
ERKANAR KEMIST MED	M	O	L	B	R	A
HÄLLER SIG ELLI SKINNEN VÄRNING	M	O	L	B	R	A
BRÄDDFULL	M	O	L	B	R	A
SJUNGA SÄTT I BITAR	I	T	U	B	Y	T
RÖVEN SLÄKT TIDNING	I	T	U	B	Y	T
MANGEN I BELGAD	S	E	R	B	R	I
LYPTA LUREN LIGGER TIKRIT	S	E	R	B	R	I
SÄTTER JORDEN	A	L	I	A	S	S
ANTAGET TILLÄT GÖCK PÅ TVE FÖR JUL	A	L	I	A	S	S
STICKSPÅR	O	D	L	A	R	K
25% MASSA ÄR PÅ HUGGET	O	D	L	A	R	K
ÄR R	S	A	K	V	Ä	G
GRUNKA BOTTEN GÖRA	S	A	K	V	Ä	G
KAN VARA BÄRANDE PÅ ALEKTEN	S	A	K	V	Ä	G
SLÖFÄGEL MÅKEDJUR	V	Ä	G	G	A	N
TRUMPET ÖPPEKA PRÅSUD	A	I	D	A	S	A
SVÄRE FUNKTION	A	I	D	A	S	A
LÄTT FOTADE HATTYP	S	N	A	B	B	A
BOVANDE ÖRD	S	N	A	B	B	A
TA SIG FRAM MED BÄT ÄGA RUM	S	N	A	B	B	A
M	A	S	K	O	R	K
LOKAL MED KLASS SANDER	M	A	S	K	O	R
SVÄNG PÅ SJÖN	G	I	R	M	A	N
BESÄTTNINGEN	G	I	R	M	A	N
HÖRS VID OSÄMLIA	G	N	A	B	B	A
MATT SÖM GÅS	G	N	A	B	B	A
LÄNGRE SKUTT	L	Ä	N	S	P	R
Ä	L	Ä	N	S	P	R

FÖRRA NUMRETS LÖSNINGAR

SUDOKU LÄTT

2	5	8	7	3	4	1	6	9
1	7	4	2	6	9	5	3	8
3	9	6	1	5	8	7	2	4
8	4	2	9	7	3	6	1	5
5	3	7	4	1	6	9	8	2
6	1	9	5	8	2	4	7	3
4	6	5	8	2	1	3	9	7
7	8	3	6	9	5	2	4	1
9	2	1	3	4	7	8	5	6

MEDEL

4	1	3	6	7	8	5	9	2
7	2	8	4	9	5	6	3	1
6	5	9	3	2	1	8	4	7
2	8	4	7	3	9	1	6	5
5	7	6	8	1	4	3	2	9
3	9	1	5	6	2	7	8	4
9	3	7	2	5	6	4	1	8
1	4	5	9	8	3	2	7	6
8	6	2	1	4	7	9	5	3

SVÅRT

1	6	7	3	5	9	4	2	8
5	8	2	6	4	1	9	3	7
3	9	4	7	8	2	5	1	6
8	7	3	4	9	5	1	6	2
9	2	1	8	3	6	7	4	5
6	4	5	2	1	7	3	8	9
4	3	9	5	2	8	6	7	1
2	5	6	1	7	3	8	9	4
7	1	8	9	6	4	2	5	3

SUDOKU LÄTT

		8		4				6
			6	2	3	7		4
			8				5	1
3		2	4					
		6		1				7
4		1						6
2		4						9
1				6	9	5		
	8	9		7	4	6	1	2

MEDEL

			8		5				3
	2								
6									8
					7				
		1			8	4	9	2	
			9						
		4		5	1	9			
8		7	3			1			
					4	6			

SVÅRT

1		6						8
			2	1				
		7	5					1
								3
6	8							4
3	7							6
		9		5				2
					9	6		
	3		1	2		4	7	

100% god jul & gott nytt år!

Med detta sista nummer för året vill vi på 100% Nynäshamn tacka alla läsare, annonsörer och samarbetspartners. Vi önskar er en riktigt god jul och ett gott nytt år och hoppas få mötas igen under 2024.

Alla våra utgåvor finns att läsa i vårt digitala arkiv på www.100nynashamn.se.

MUSIKALISKT MÄSTARMÖTE I FOLKETS HUS

En av Sveriges mest färgstarka artister. Arvtagaren till landets mest upphöjda operasångare genom tiderna. En hyllad sångerska, kompositör och buktalare med lokal anknytning. Där har ni trion som framträder på Folkets hus i Nynäshamn lördag den 25 november klockan 17.00. Artisten Roger Pontare möter operasångaren Raymond Jussi Björling – och arrangören Adorena Thörn i en föreställning som utlovar både musik och komik. Biljetter finns bland annat att köpa på Skivförsret.

Välkommen in och välj bland alla våra tyger, färdigsydd gardiner & solskydd.

Vi erbjuder bl a också:

- Uppsättning gardinstänger/skenor
- Solskydd, t ex lamell- & rullgardiner
- Gardinsömnad efter dina önskemål
- Gratis konsultation och mätning
- Även lampor, pryglar & presenter

Tygmans Textil & Inredning

Mån-fre kl 10-18 • Lördag kl 10-15
Vår butik finns på **Centralgatan 6**
nära kyrkan i Nynäshamns centrum
Tel. 08-520 109 30 • tygmans.se

Fira jul med oss!

RAKEL | LEA

Vi fyller butiken och webshopen med gnistrande nyheter från vår egen smyckeskollektion och våra andra populära varumärken hela december.
Varmt välkomna!

Miss inte att följa oss på instagram för julklappstips, aktuella öppettider, erbjudanden och inspiration!

Butik: Centralgatan 6, Nynäshamn | Webshop: rakelochlea.se

Allt till hemmet!

Vitvaror, hemelektronik,
värmepumpar & kök

Gå in på www.elon.se för att se hela vårt sortiment

eLON

eLON LJUD & BILD

Elon Nynäshamn | 08-524 006 50 | nynashamn@elon.se
Telivägen 2, Sjötelegrafan, 149 41 Nynäshamn

Värmande nyheter!

Fastighetsbyråns senaste Mäklarpanel visar att övertaget för köparna på bostadsmarknaden förstärkts ytterligare. Efterfrågan har fortsatt att sjunka i hela landet, både på marknaden som helhet och på nyproduktionsmarknaden. Inför vintern påverkar bland annat uppvärmningssystem och driftskostnader vilka bostäder som ses som attraktiva, kommenterar Johan Engström, VD på Fastighetsbyrån i Sverige.

– Förra vinterns skenande el- och drivmedelspriser har gjort att medvetenheten om de här frågorna har ökat markant, vilket är positivt. Idag är oron för höga uppvärmningskostnader inte lika påtagligt som i fjol men våra mäklare får många frågor och konsumenterna gör mer aktiva val. Energisnåla bostäder har blivit mer attraktiva medan de största fastigheterna med direktverkande el är mer svårsålda, säger Johan Engström.

Vi tackar för 2023 och önskar alla en riktigt god jul & ett gott nytt år!

Fastighetsbyrån är det **ledande mäklarforetaget** på den svenska bostadsmarknaden. Vi är också **störst lokalt** med flest genomförda affärer på hemmaplan. Till och med oktober hade vi en **marknadsandel på 27%** med 113 sålda bostadsobjekt i kommunen på tio månader. Till årsskiftet förstärker vi vår team ytterligare med **två nya kollegor** i Nynäshamn för att möta vår stora efterfrågan.

Krister Florin

Jenny Wiklund

Jasmine Ståhl

Henric Wickholm

Camilla Martinsson

Oskar Gullström

Varmt välkommen in på kontoret för att prata bostadsmarknad med oss!

Fastighetsbyrån Nynäshamn, Fredsgatan 4A, tel. 08-520 274 84

Fastighetsbyrån

